

SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ ZNOJMO s.r.o.

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

**Zásoby - pořízení, evidence, vyskladňování.
Účtování způsobem A, B**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Ivana PETROVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eva Sládková

Praha, duben 2011

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma: **Zásoby – pořízení, evidence, vyskladňování. Účtování způsobem A, B** jsem vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označila a uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Praze dne

.....

Ivana PETROVÁ

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Evě Sládkové za metodické vedení, cenné odborné rady a za vytvoření velmi dobrých podmínek k práci.

Rovněž děkuji společnosti Novák s.r.o. za poskytnutí informací a podkladů k praktické části bakalářské práci.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor **Ivana PETROVÁ**
Bakalářský studijní program **Ekonomika a management**
Obor **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Název: **Zásoby - pořízení, evidence, vyskladňování a účtování
způsobem A, B**

Název (v angličtině): **Stocks - acquisition, registration, picking. Accounting method A, B**

Zásady pro vypracování:

1. Vymezení a charakteristika zásob, pořízení a ocenění zásob, účtování způsobem A a B.
2. Seznámení se společností a se způsoby vykazování zásob v této společnosti.
3. Analýza problémových oblastí v používané praxi a návrh na doporučení pro společnost.

Rozsah práce: 45

Seznam odborné literatury:

1. BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I.* 6.vyd. Praha: Institut Svazu účetních, 2006. 494 s. ISBN 80-86716-29-5.
2. LOUŠA, František. *Zásoby: komplexní průvodce účtováním a oceňováním.* 3.aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007. 172 s. ISBN 978-80-247-2117-0.
3. MP-Soft a.s.. *Účetní poradce.* <http://www.mp-soft.cz/>.
4. Právní předpisy. *České účetní standardy - platné pro rok 2010.* (archiv stránek MF ČR).
5. Sběrka zákonů, *Zákon č. 563/1991 Sb. O účetnictví,* ze dne 12. prosince 1991, ve znění pozdějších předpisů. (archiv stránek MF ČR).

Datum zadání bakalářské práce: září 2008

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

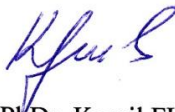
L. S.

Ivana PETROVÁ
autor

Ing. Eva SLÁDKOVÁ
vedoucí bakalářské práce

Prof. PhDr. Kamil FUCHS, CSc.
rektor SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce pojednává o zásobách, které jsou oběžnými aktivy společnosti. Úvodní část se zabývá vymezením pojmu zásoby, pravidly oceňování a evidence zásob a účtováním způsobem A a B.

Obsahem praktické části je bližší popis společnosti, v rámci které je prováděna aplikační část. Aplikace různých způsobů oceňování a vykazování nedokončené výroby je popsán v konkrétních příkladech. Výsledek hospodaření společnosti je komentován pomocí zjednodušených výkazů.

V závěru jsem se snažila porovnat teoretické a praktické poznatky získané pozorováním. Dále zde hodnotím výběr použitých metod vzhledem k charakteru činnosti společnosti. Vysvětluji zde, proč společnost účtuje způsobem A nebo proč používá vážený aritmetický průměr pro oceňování zásob.

ABSTRACT

The thesis deals with stocks, which are current assets of the company. The introductory part deals with the definition of the concept stocks, Valuation and inventory and billing due to A and B.

The content of the more practical description of the company, under which part of the application is made. Application of various methods of measuring and reporting progress is described in specific examples. The result of the company is commented using the simplified statements.

In the end I tried to compare the theoretical and practical knowledge gained through observation. Furthermore you evaluate the selection methods used due to the nature of society. I explain here why the company charges way Or why the weighted arithmetic average for inventory valuation.

Klíčová slova: Zásoby, pořízení, evidence, vyskladňování, účtování

Keywords: Inventory, purchasing, filing, picking, billing

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Cíl práce a metodika.....	8
3. Teoretická část.....	9
3.1 Zásoby, vymezení a charakteristika.....	9
3.1.1 Charakteristika zásob.....	9
3.1.2 Druhy zásob.....	9
3.1.3 Materiál.....	10
3.1.4 Zboží.....	10
3.1.5 Zásoby vlastní výroby.....	11
3.1.6 Výrobky.....	11
3.1.7 Zvířata.....	11
3.2 Pořízení zásob.....	11
3.2.1 Pořízení nákupem.....	11
3.2.2 Pořízení vlastní výrobou.....	13
3.3 Oceňování zásob.....	14
3.3.1 Složky pořizovací ceny.....	16
3.4 Evidence zásob.....	17
3.4.1 Oceňování skutečnou pořizovací cenou.....	17
3.4.2 Oceňování skutečnou cenou pořízení.....	17
3.4.3 Oceňování pevně stanovenou pořizovací cenou.....	18
3.4.4 Oceňování úbytku zásob - technika FIFO.....	18
3.4.5 Oceňování úbytku zásob – vážený aritmetický průměr.....	18
3.5 Vyskladnění zásob.....	19
3.5.1 Darování zásob.....	19
3.5.2 Prodej zásob.....	20
3.5.3 Použití zásob k jiné spotřebě než k prodeji.....	20
3.5.4 Renovace náhradních dílů a úprava zásob.....	21
3.5.5 Škody na zásobách.....	22
3.5.6 Vklady zásob do podnikání.....	22
3.6 Účtování nakupovaných zásob.....	22
3.6.1 Nakupované zásoby způsob „A“.....	22
3.6.2 Nakupované zásoby způsob „B“.....	23
3.6.3 Účtování na konci roku.....	23
3.7 Účtování zásob vlastní výroby.....	24

3.7.1 Zásoby vlastní výroby způsob „A“	24
3.7.2 Zásoby vlastní výroby způsob „B“	24
4. Praktická část.....	25
4.1 Popis společnosti.....	25
4.1.1 Obecné informace o společnosti.....	25
4.1.2 Informační systém.....	25
4.2 Základní materiál.....	27
4.2.1 Základní materiál.....	27
4.2.2 Vedlejší materiál a zboží.....	27
4.3 Oceňování zásob.....	27
4.3.1 Oceňování zásob v české měně.....	27
4.3.2 Oceňování nákupů v cizí měně.....	30
4.4. Zásoby ve společnosti	30
4.4.1 Množství zásob.....	30
4.4.2 Evidence zásob ve společnosti.....	31
4.5 Účtování zásob	33
4.5.1 Nákup	33
4.5.2 Dodávka a skladování.....	34
4.5.3 Prodej.....	38
4.5.4 Výroba.....	39
4.5.5 Činnosti související s výrobou.....	40
4.6. Odpad z výroby.....	41
4.7 Reklamace.....	42
4.7.1 Reklamace odběratelských výstupů.....	42
4.7.2 Reklamace dodavatelských vstupů.....	43
4.8 Slevy.....	44
4.8.1 Poskytnuté slevy.....	44
4.9 Inventura.....	44
5. Závěr.....	48
6. Použité zdroje.....	51
7. Přílohy	

1. Úvod

Jako téma bakalářské práce jsem zvolila zásoby, a to z důvodu, že u podnikatelů představují jednu z běžných součástí obchodního majetku, u některých činností jsou zásoby rozhodujícím majetkem, zejména při obchodní činnosti.

První část této práce je věnována zásobám, a to zejména pořízení a oceňování běžných zásob pořízených nákupem nebo vlastní činností. Zásoby a celý proces zásobování hrají v podniku velmi důležitou roli a je třeba se jimi zabývat. Představuje tedy určitý potenciál budoucích příjmů. Proto si myslím, že problematika zásob vyžaduje značnou pozornost.

V další části se věnuje skladové evidenci a to ocenění úbytků na skladě a způsobům vyskladnění zásob. Následná část se věnuje úpravě zásob podle platné české legislativy, která věnuje největší pozornost postupům při účtování zásob způsobem A i B u nakupovaných zásob a také u zásob vlastní výroby. Podnik se musí zabývat zásobováním. Tyto zásoby pak používá pro svou podnikatelskou činnost. Zásoby se váží na finanční zdroje, z tohoto důvodu je třeba zásoby udržovat v optimální výši, aby byla zajištěna plynulá činnost podniku. Dále je třeba zásoby pořizovat tak, aby náklady spojené s jejich pořízením byly co nejnižší.

V poslední části této bakalářské práce si představíme praktický příklad konkrétní společnosti. V této části chci představit vzorovou společnost, pochopit charakter činnosti společnosti a vytvořit si vlastní obraz. Vyhledat potřebné materiály a popsat sledované téma. Řešit způsob oceňování, účtování a vykazování zásob v rámci ČÚS.

V závěru chci shrnout poznatky, které jsem získala při psaní bakalářské práce. Zhodnotit, jakým způsobem jsem splnila zadané cíle. Kde vidím přínos a kde je naopak ještě prostor pro další zkoumání.

2. Cíl práce a metodika

Cílem mé bakalářské práce je obecně charakterizovat zásoby jako celek. Prostudovat dostupné zdroje, které budou základem pro teoretickou část mé bakalářské práce. V teoretické části se zaměřím na odbornou literaturu a zákony, které se budu s maximálním úsilím snažit vyhledat a prostudovat. Ze získaných informací zpracuji teoretickou část. Tyto informace by měly být dobrým vodítkem v praktické části.

Regulace finančního účetnictví probíhá v různých zemích odlišnými způsoby s ohledem na tradice a zvyklosti, historický vývoj země a její sociální, ekonomické a legislativní prostředí. V České republice je účetnictví regulováno Ministerstvem financí České republiky, a to prostřednictvím zákona č. 563/1991 Sb. v jeho platném znění (zákon o účetnictví), vyhlášky 500/2002 ze dne 6. listopadu 2002, ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a dále také Českými účetními standardy. Již od počátku 70. let 20. století však probíhají snahy o mezinárodní harmonizaci účetnictví, které jsou s rozvíjející se globalizací stále intenzivnější. Cílem harmonizace je co možná nejjednodušší úprava účetnictví v různých zemích, aby účetní pravidla a výkazy byly srovnatelné a obecně srozumitelné. Cílem této bakalářské práce je popsat úpravu oblasti zásob dle platných českých standardů účetního výkaznictví a dle českých účetních předpisů.

V teoretické části popíši všechny oblasti od vymezení pojmu přes způsoby pořízení a oceňování při nákupu a při vyskladnění zásob až po vysvětlení jednotlivých metod účtování. Zde se zaměřím na účtování všech činností, které souvisí s pořízením zásob. Informace pro teoretickou část jsem čerpala z odborné literatury, včetně příslušných zákonů, a také jsem použila vlastní poznatky získané v průběhu studia.

V praktické části se zaměřím na popis postupu, které ve společnosti probíhají v souvislosti se zásobami. V praktické části jsem navázala na strukturu z první části bakalářské práce.

3. Teoretická část

3.1 Zásoby, vymezení a charakteristika

3.1.1 Charakteristika zásob¹

Zásoby vznikají z běžné provozní (výrobní či obchodní) činnosti. Jde o složky majetku, u nichž dochází k jednorázové spotřebě nebo se z příslušné činnosti získávají a přeměňují v majetkové složky.

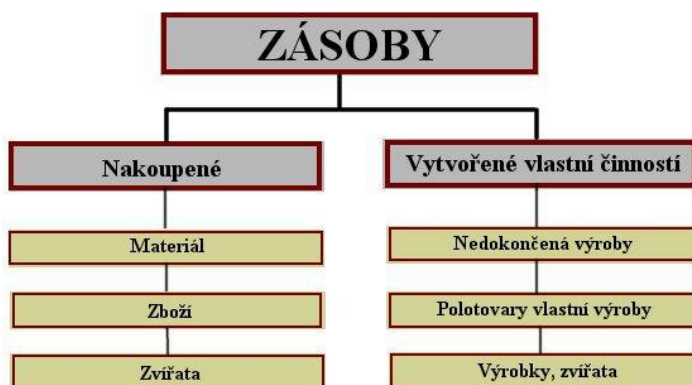
Účelem zásob je buď jejich využití ve výrobě výrobků (materiál) nebo jsou objektem obchodní činnosti (zboží). Cílem je následný prodej, přeměna zásob na jiný druh aktiva.

Zásoby mají převážně krátkodobý charakter. Snahou účetní jednotky je, aby se co nejrychleji měnila jejich forma a v celkovém koloběhu výrobního nebo obchodního procesu příliš dlouho nesetrvávaly na skladě. Zásoby jsou složkou oběžných aktiv, jsou nejméně likvidní složkou v oběžných aktivech, tj. schopnou se přeměnit v peněžní prostředky. Zdroj financování zásob mohou být vlastní nebo cizí zdroje (bankovní úvěry, úvěry obchodní, závazky vůči dodavatelům).

3.1.2 Druhy zásob

Zásoby můžeme rozdělit na **nakupované**, do nichž patří materiál, zboží, případně zvířata, a na **vytvořené vlastní činností**, což jsou výrobky, polotovary, nedokončená výroba a zvířata.

Obr. 1- Zásoby

Zdroj: (BŘEZINOVÁ, a další, 2006)

¹ BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I. str. 160*

3.1.3 Materiál²

Suroviny, to je základní materiál, které při výrobním procesu přecházejí zcela nebo zčásti do výrobku, nebo tvoří jeho podstatu.

Pomocné látky, které přecházejí také přímo do výrobku, netvoří však jeho podstatu (např. lak na výrobky).

Látky, kterých je zapotřebí pro zajištění provozu účetní jednotky, například mazadla, palivo, čisticí prostředky náhradní díly.

Obaly a obalové materiály, pokud nejsou účtovány jako dlouhodobý majetek nebo zboží.

Další movité věci s dobou použitelnosti jeden rok a kratší bez hledu na výši ocenění.

Náhradní díly včetně náhradních dílů určených k výměně komponenty.

Samostatné movité věci a soubory movitých věcí, považované za drobný hmotný majetek, o kterém účetní jednotka účtuje jako o zásobách.

Pokusná zvířata.

3.1.4 Zboží³

Movité věci včetně zvířat, nabyté za účelem prodeje, pokud účetní jednotka s těmito věcmi obchoduje.

Výrobky vlastní výroby, které byly aktivovány a předány do vlastních prodejen, a zvířata vlastního chovu, která dospěla, byla aktivována a jsou určena k prodeji s výjimkou jatečných zvířat.

Nemovitosti, které účetní jednotka, jejímž předmětem činnosti je nákup a prodej nemovitostí, nakupuje za účelem prodeje a sama je nepoužívá, nepronajímá a neprovádí na nich technické zhodnocení.

² Ministerstvo Financí, *Vyhláška 500/2002 Sb. ze dne 5. 12. 2002 §9*

³ Ministerstvo Financí, *Vyhláška 500/2002 Sb. ze dne 5. 12. 2002 §9*

3.1.5 Zásoby vlastní výroby⁴

Nedokončená výroba

Produkty, které prošly jedním nebo několika výrobními stupni a nejsou již materiálem, nejsou však dosud hotovým výrobkem, nedokončené výkony jiných činností, při nichž nevznikají hmotné produkty.

Polotovary

Odděleně evidované produkty, které ještě nebyly dokončeny nebo zkompletovány do hotových výrobků, ale mohou být prodány či spotřebovány účetní jednotkou ve vlastní výrobě.

3.1.6 Výrobky⁵

Produkty, které jsou zcela dokončeny a jsou určeny k prodeji mimo účetní jednotku, věci vlastní výroby určené k prodeji nebo ke spotřebě uvnitř účetní jednotky.

3.1.7 Zvířata⁶

Mladá zvířata, zvířata ve výkrmu, kožešinová zvířata, ryby, včelstva a to jak zvířata vlastní produkce tak i nakoupená.

3.2 Pořízení zásob

3.2.1 Pořízení nákupem⁷

Nakoupené zásoby jsou oceněny pořizovací cenou, tj. cenou, kterou požaduje uhradit dodavatel, zvýšenou o náklady s pořízením souvisejícími, jako např. přepravné, provize, skladné, pojistné při dopravě, výlohy spojené s proclením atd., které jsou k úhradě odběrateli.

⁴ Ministerstvo Financí, *Vyhláška 500/2002 Sb. ze dne 5. 12. 2002 §9*

⁵ Ministerstvo Financí, *Vyhláška 500/2002 Sb. ze dne 5. 12. 2002 §9*

⁶ Ministerstvo Financí, *Vyhláška 500/2002 Sb. ze dne 5. 12. 2002 §9*

⁷ LOUŠA, František. *Zásoby: komplexní průvodce účtováním a oceňováním str.21*

Do nákladů souvisejících s pořízením se zahrnuje kromě výše uvedených položek i např. poštovné, nebo skladné v meziskladech. Je potřebné poznamenat, že do pořizovací ceny se zahrnuje pouze přepravné hrazené odběratelem, které dokončuje proces pořízení. To je přepravné na místo prvního uskladnění či umístění. Jde např. o dopravu na místo, kde se shromažďují různé dodávky, které jsou pak dále dopravovány společně. To znamená, že další převozy jsou již nákladem na výrobu či na skladování.

Jako příklad dopravy, která je či není zahrnována do pořizovací ceny, pokud je placena odběratelem, lze uvést např. situaci, kdy naše společnost získala stavební zakázku v cizině. Potřebný materiál bude sice nakupovat ve státě, ve kterém je stavba prováděna, ale část materiálu kupuje a shromažďuje v najatém skladu poblíž hranic, ze kterého je pak společně převeze na staveniště. V tomto případě bude náklad na dopravu zahrnut v pořizovací ceně pouze do místa prvního uskladnění, tj. najatého skladu a další doprava je již provozním nákladem. Do pořizovací ceny materiálu pořizovaného na místě a dopravovaného do najatého skladu ve státě stavby bude zahrnována doprava do tohoto skladu. Pokud by byl materiál dopravován přímo na staveniště, patří též náklad na jeho dopravu do pořizovací ceny. Podobně, v případě tzv. traťových dodávek při nákupu a prodeji zboží, tj. dodávek od dodavatele přímo k odběrateli, bude hodnota dopravy zahrnuta do pořizovací ceny. Konečně i v případě, že je zboží při traťové dodávce prodáváno odběrateli až při dopravě, např. při lodní dopravě, je náklad na dopravu součástí pořizovací ceny.

Clo musí být vždy, podobně jako přepravné a další náklady související s pořízením, zahrnuto do pořizovací ceny a to i když by bylo zjištěno dodatečně po ukončení období vytváření zásob. Finanční náklady (např. úroky a kursové rozdíly) se do pořizovací ceny nezahrnují, protože § 49 odst. 1 Vyhlášky 500/2002 ze dne 6. listopadu 2002, ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, tyto náklady výslovně z ocenění zásob pořizovací cenou vylučuje.

Dostí často se nepostupuje správně při oceňování pořizovaných zásob při dopravě pořizovaných zásob vlastními dopravními prostředky. Mohou nastat zejména tyto případy:

- jsou vyčleněna vozidla, jejichž hlavním úkolem je doprava nakupovaných zásob,
- takováto vozidla vyčleněna nejsou, ale dopravu pořízených zásob provádí speciální dopravní středisko, dopravu pořizovaných zásob provádí jakékoli vozidlo

účetní jednotky, případně jsou zásoby dopravovány i referentskými osobními vozy nebo soukromými vozy zaměstnanců či podnikatele.

I v těchto případech náklady na dopravu vstupují do pořizovací ceny.

3.2.2 Pořízení vlastní výrobou⁸

Kromě úpravy nakoupených zásob či renovace náhradních dílů může dojít k aktivaci v případě, kdy si účetní jednotka určitý druh zásob vyrábí sama pro sebe. Obvykle půjde o výrobu speciálního nářadí, různých „polotovarů“, jako jsou třeba klempířské výrobky ve stavebnictví v budoucnu využitelné na stavbách, nebo určitý druh materiálu, který by dodavatelé vyráběli jako kusovou výrobu. Vždy by mělo být zvažováno, zda výroba ve vlastní režii je nákladově výhodná. To bude právě spíše pravděpodobné u takového výrobku, který musí být vyráběn kusově. V případě výroby výrobků pro vnitropodnikovou potřebu se dosud obvykle účtovalo tak, že nebyl používán účet výrobků, ale bylo účtováno na vrub účtu Nakupovaných zásob proti účtu Aktivace.

Tento způsob účtování nelze od roku 2003 použít, protože Vyhláška 500/2002 ze dne 6. listopadu 2002, ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v § 9 odst. 3 jednoznačně stanoví, že v rozvaze jsou na řádku C.I.3. Výrobky vykazovány „věci vlastní výroby určené k prodeji nebo ke spotřebě uvnitř účetní jednotky.“ Z toho vychází i ČÚS 015 Zásoby, v kterém je v bodě 4.2.2 pro způsob A stanoveno, že o úbytku výrobků pro vlastní potřebu je účtováno až při jejich spotřebě. Ten fakt, že jsou určeny ke spotřebě a ne k prodeji nevede proto k přeskladnění na účet nakupovaných zásob. Je třeba dbát i na to, že dle § 21 Vyhlášky 500/2002 ze dne 6. listopadu 2002, ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, obsahuje položka II Výkony výkazu zisku a ztráty jak změnu stavu zásob výrobků, tak i aktivaci zásob.

Při vedení účetnictví zásob způsobem B se postupuje podle ustanovení ČÚS 015 Zásoby, bod 4.3.1.

- a) v průběhu účetního období se složky pořizovací ceny nakupovaných zásob účtují na vrub příslušných účtů účtové skupiny 50 - Spotřebované nákupy se souvztažným

⁸ LOUŠA, František. *Zásoby: komplexní průvodce účtováním a oceňováním* str. 48

zápisem na příslušných účtech účtové třídy 2 nebo 3; vnitropodnikové služby, které souvisejí s přepravou dodávek zásob, se aktivují; aktivace materiálu, služeb a zboží se účtuje na vrub příslušných účtů účtové skupiny 50 - Spotřebované nákupy souvztažně s příslušným účtem účtové skupiny 62 – Aktivace

- b) při uzavírání účetních knih se počáteční stavy příslušných účtů účtových skupin 11 - Materiál a 13 - Zboží převedou na vrub příslušných účtů spotřeby materiálu a prodaného zboží účtové skupiny 50 - Spotřebované nákupy; stav zásob podle evidence o zásobách se zaúčtuje na vrub příslušného účtu určeného ke sledování materiálu na skladě účtové skupiny 11 - Materiál nebo na vrub příslušného účtu určeného ke sledování zboží na skladě a v prodejnách účtové skupiny 13 - Zboží souvztažně s příslušným účtem účtové skupiny 50 - Spotřebované nákupy.

3.3 Oceňování zásob

Způsoby oceňování zásob a vymezení nákladů s jejich pořízením souvisejících jsou uvedeny v § 49 vyhlášky 500/2002 ze dne 6. listopadu 2002, ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.

Obr. 2 - Oceňování zásob

Zdroj: (BŘEZINOVÁ, a další, 2006)

Pořizovací cena

Zásoby nakupované se oceňují pořizovacími cenami. Pořizovací cenou se rozumí cena, za kterou jsou zásoby skutečně pořízeny včetně nákladů s jejich pořízením souvisejících (zejména přeprava, provize, clo, pojistné). Součástí pořizovací ceny zásob nejsou zejména úroky z úvěrů a půjček poskytnutých na jejich pořízení. Z vnitropodnikových služeb souvisejících s pořízením zásob nákupem a se zpracováním zásob se do pořizovací ceny zahrnuje pouze přepravné a vlastní náklady na zpracování materiálu. Využívá se též v případě nákupu zvířat zařazených do zásob.

Reprodukční pořizovací cena

Reprodukční pořizovací cena, je cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje.⁹ Touto cenou se oceňují níže uvedené zásoby.

- Zásoby získané darem nebo dědictvím.
- Zásoby získané jako odpad.
- Zásoby nalezené jako inventarizační přebytek.
- Zásoby vložené společníky do obchodní společnosti nebo individuálním podnikatelem do firmy na základě posudku zpracovaného znalcem.
- V případě, kdy nelze zjistit vlastní náklady na vytvoření zásob vlastní činností, ocení se reprodukční pořizovací cenou.

Vlastní náklady¹⁰

Zásoby vlastní výroby se oceňují na úrovni vynaložených vlastních nákladů. Vlastními náklady u zásob se rozumějí přímé náklady na ně vynaložené, popř. část nepřímých nákladů, která se k této činnosti vztahuje. Částka se určuje podle skutečné výše nákladů, nebo podle operativních kalkulací. Vlastními náklady se rozumí přímé náklady spojené s výrobou nebo jinou činností (přímý materiál – spotřeba mouky při výrobě pečiva, přímé mzdy – výrobních dělníků za odpracovaný čas), popřípadě i část nepřímých nákladů, které se k činnosti vztahují (náklady na osvětlení). Za vlastní náklady se považují buď skutečné náklady nebo náklady předem stanovené podle předběžných kalkulací. (operativní nebo plánované).

⁹ Zákon č. 563/1991 Sb., O účetnictví

¹⁰ BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I*, s 164

3.3.1 Složky pořizovací ceny

Obr. 3 – Složky ceny

Zdroj: (BŘEZINOVÁ, a další, 2006)

Cena pořízení¹¹

Je to kupní cena materiálu nebo zboží. Může být případně snižena o poskytnutou slevu (skonto).

Náklady související s pořízením¹²

Součástí pořizovací ceny zásob jsou též náklady související s jejich pořízením, zejména přepravné vyúčtované dodavatelem nebo provedené účetní jednotkou, provize, clo a pojistné.

Součástí pořizovací ceny zásob nejsou zejména úroky z úvěrů a půjček poskytnutých na jejich pořízení, kursové rozdíly, smluvní pokuty a úroky z prodlení a jiné sankce ze smluvních vztahů.

Náklady na úpravy skladovaného materiálu nebo zboží se považují za náklady související s pořízením zásob a zvyšují ocenění zásob.

¹¹ BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I.*, s 162

¹² BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I.*, s 162

3.4 Evidence zásob¹³

Pro potřeby průkazného zjištění přírůstku a úbytku konkrétních položek zásob je nutné vést jejich podrobnou skladovou evidenci na skladových kartách zásob.

Evidence může mít různou formu, která závisí především na technických prostředcích. Podstatou je, že se skladová evidenci vede jak v jednotkách hmotných, tak i peněžních.

Při nákupu je obvyklé, že ceny jednoho druhu nejsou stejné od různých dodavatelů, nemusí být stejné ani v průběhu času od jednoho dodavatele. Při nákupu většinou také vznikají rozdílné výše nákladů s pořízením související.

Pro ocenění zásob ve skladové evidenci si může účetní jednotka zvolit některý z níže uvedených způsobů.

3.4.1 Oceňování skutečnou pořizovací cenou¹⁴

Při oceňování zásob ve skladové evidenci ve skutečné pořizovací ceně se pro každý druh zásob s určitou cenou vytvoří samostatná skladová karta zásob. Tento postup je však v praxi méně obvyklý. Při výdeji zásob je pak nutné zabezpečit, aby byla zásoba vyskladněna ve skutečné pořizovací ceně. V případě záměny může dojít k výraznému ovlivnění jak výše zásob, tak i výrobních nákladů.

Oceňování zásob pořizovací cenou je výhodné tehdy, pokud se cena po delší dobu nemění (dlouhodobé smlouvy s dodavatelem). Pokud však cena kolísá, nebo nakupujeme-li za různé ceny od různých dodavatelů stejný druh materiálu, je nutná evidenci pomocí výpočetní techniky, protože musíme mít přehled o ceně každé jednotlivé dodávky.

3.4.2 Oceňování skutečnou cenou pořízení¹⁵

Ve skladové evidenci je zásoba vedena jen v ceně pořízení a za stejných předpokladů jako při ocenění ve skutečné pořizovací ceně. Tento způsob je vhodné použít tam, kde

¹³ BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I.*, s 166

¹⁴ BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I.*, s 166

¹⁵ BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I.*, s 166

rozdílnost pořizovacích cen stejného druhu je způsobena zejména vedlejšími náklady souvisejícími s pořízením zásob.

3.4.3 Oceňování pevně stanovenou pořizovací cenou ¹⁶

Účetní jednotka si stanoví na základě dosavadního vývoje cen a jejich prognózy pro jednotlivé druhy zásob pevnou pořizovací cenu. V této ceně účtuje o pohybech ve skladu na samostatném analytickém účtu. Dobu platnosti pevné ceny určuje účetní jednotka a měla by ji změnit, jestliže dojde k výrazné změně skutečné pořizovací ceny.

3.4.4 Oceňování úbytku zásob - technika FIFO ¹⁷

V překladu znamená ‚první do skladu, první ze skladu‘. Pro tuto techniku musíme mít zaznamenáno pořadí dodávek a jejich ceny. Nejprve účetně vyskladňujeme materiál z první dodávky, resp. v ceně první dodávky, pak následující dodávku, atd. Nezáleží na tom, zda fyzicky byla skutečně vydána právě první dodávka.

Možnost používat tyto techniky při oceňování zásob umožňuje ovlivnit hodnotu materiálu, který je účtován do spotřeby a který zůstává na skladě. Tímto způsobem lze ovlivňovat výši nákladů a tím i výši zisku.

3.4.5 Oceňování úbytku zásob – vážený aritmetický průměr ¹⁸

Ocenění úbytku určitého materiálu se uskuteční v cenách zjištěných váženým aritmetickým průměrem z pořizovacích cen. K této metodě lze přistoupit tak, že se zjišťuje váženým aritmetickým průměrem proměnlivým nebo váženým aritmetickým průměrem periodickým. Vážený aritmetický průměr periodický je nutno počítat nejméně jednou za měsíc. Podstata váženého aritmetického průměru proměnlivého spočívá v tom, že po každém novém přírůstku určitého druhu materiálu (tedy průběžně, klouzavě) se zjišťuje nový průměr, který se používá pro oceňování výdejů do příštího nákupu. Můžeme jej vypočítat podle tohoto vzorce:

$$\text{PC} = \frac{\text{Hodnota materiálu na skladě (zásoba) celkem} + \text{poslední přírůstek v Kč}}{\text{Množství materiálu na skladě (zásoba) celkem} + \text{poslední přírůstek v množství}}$$

¹⁶ BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I.*, s 168

¹⁷ BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I.*, s 168

¹⁸ BŘEZINOVÁ, Hana, MUNZAR, Vladimír. *Účetnictví I.*, s 168

K zjištění průměrné pořizovací ceny je třeba znát kromě celkového množství materiálu na skladě také celkovou hodnotu posledního stavu skladu. Z toho vyplývá požadavek vést skladovou evidenci jak ve hmotném, tak i v peněžním vyjádření.

Princip váženého aritmetického průměru periodického spočívá v tom, že se průměr nezjišťuje po každém jednotlivém přírůstku materiálu, nýbrž se vypočítá jediný průměr za určité období ne delší než jeden měsíc. Takto zjištěná průměrná pořizovací cena se použije pro ocenění vydaného materiálu ve stanoveném časovém intervalu, tj. do dalšího pravidelně stanoveného zjištění průměrné ceny (periodicky). Vážený aritmetický průměr periodický můžeme vypočítat podle vzorce:

$$\text{PC} = \frac{\text{Hodnota mat. na skladě (zásoba) na poč. obd.} + \text{hodn. přírůstku za období}}{\text{Množství mat. na skladě (zásoba) na poč. obd.} + \text{přírůstky v množství za obd.}}$$

Způsob ocenění vydaného materiálu ze skladu musí být uveden ve vnitřní směrnici účetní jednotky se nesmí měnit během účetního období. Účetní jednotka může použít kombinaci uvedených způsobů ocenění pro jednotlivé skupiny materiálu.

3.5 Vyskladnění zásob¹⁹

3.5.1 Darování zásob

Účtování je jednoduché. Obdarovaný hradí darovací daň, dárce hradí darovací daň při darování do ciziny nebo jako ručitel. V případě, že daň platí ručitel, vzniká mu pohledávka vůči obdarovanému. Do ceny darovaných zásob nelze zahrnout darovací daň, protože to nepřipouští § 25 odst. 1 s) zákona o daních z příjmů. Darující odvádí DPH z obvyklé ceny, tj. z potenciální prodejní ceny.

¹⁹ LOUŠA, František. *Zásoby: komplexní průvodce účtováním a oceňováním*, s 69 - 81

3.5.2 Prodej zásob

U způsobu B jsou nakupované zásoby účtovány do nákladů přímo při nákupu. Proto u obchodních účetních jednotek je na účet 504 - Prodané zboží účtováno v okamžiku nákupu, tj. obvykle při převzetí nakoupeného zboží na sklad nebo do prodejny. Pokud účetní jednotka zabývající se prodejem zboží vede též sklad zásob materiálu, účtuje při nákupu přímo na účet 501 - Spotřeba materiálu. Jak již bylo uvedeno, je lépe okamžitě při zjištění jiného použití, než jaké bylo původně zúčtováno, provést přeúčtování na správný finální účel použití. To by znamenalo, v případě prodeje materiálu, přeúčtovat příslušnou hodnotu z účtu 501 na účet 542 - Prodaný materiál a v případě použití zboží pro vlastní potřebu z 504 na 501. Podobně bude postupováno i v dalších podobných případech. O výnosech z prodeje se účtuje běžným způsobem v momentě vzniku pohledávky. Opět je třeba připomenout, že u způsobu B musí být vedena skladová evidence, a proto na všechny prodané zásoby v určitém účetním období musí být vystaveny v tomtéž období vydané faktury a na veškeré použití zásob pro vlastní potřebu výdejky do spotřeby. Při maloobchodním prodeji nemáme vystaveny faktury, ale musíme doložit tržbou v hotovosti (vyskladněním).

U způsobu A je prodej zásob účtován jako jejich úbytek do nákladů a zároveň výnos z prodeje proti pohledávkám, případně tržba v hotovosti proti pokladně. Rovněž i při tomto způsobu účtování je důležité kontrolovat úplnost a včasnost vyskladnění a vystavení faktur. Protože v tomto případě používáme úplnou podvojnou účetní soustavu, lze tuto kontrolu zabezpečit účetnictvím.

3.5.3 Použití zásob k jiné spotřebě než k prodeji

U neobchodních účetních jednotek je tento druh pohybu zásob tím nejobvyklejším. Účtování o nákladech na spotřebu materiálu je třeba dobře zorganizovat, a to tak, aby podávalo co největší možné spektrum informací. Ve výrobních účetních jednotkách je třeba především rozhodnout o tom, které druhy materiálu a v jakých případech budou při vyskladnění směřovány do přímých nákladů zakázek nebo výrobků. Je vhodné vyčlenit alespoň jeden analytický účet pro sledování spotřeby přímého materiálu. Za přímý materiál je považován takový materiál, který je přímo přiřaditelný k jednici výroby. V některých druzích výrob je za tento materiál považován i takový, který sice nelze přímo zjistit na jednici výroby, ale lze ho přesně nebo téměř přesně zjistit výpočtem. Obvykle je tomu tak v hromadné výrobě.

Obchodní podniky mohou některé zboží spotřebovávat jako materiál. Z tohoto důvodu není nutno zavádět zvláštní sklad materiálu. Materiál lze v tomto případě vést na účtu zásob zboží a při vyskladnění pro vlastní spotřebu účtovat na účet 501. Není to postup zcela odpovídající předpisu, ale s využitím ustanovení o nevýznamných položkách lze takto postupovat. Naproti tomu výrobní účetní jednotky, pokud nakupují zásoby jednoznačně určené k prodeji, tudíž zboží, měly by takovéto zásoby sledovat na účtu zboží.

3.5.4 Renovace náhradních dílů a úprava zásob

V účetní jednotce může být při opravě majetku získán opravitelný náhradní díl. Ten je buď vlastními silami, nebo dodavatelsky opraven, vrácen na sklad a vyskladněn v momentě jeho opětovného použití. Podobná situace nastane při úpravě skladovaného materiálu nebo zboží. Úpravy spočívají v jakékoliv změně skladovaných zásob, materiálu nebo zboží, která znamená změnu kvality a tudíž i zařazení do jiné skladové položky, než byla sledována před úpravou. Může též jít i o opravu opravitelných zmetků.

Pokud je potřebné skladovaný materiál (zboží) upravit, pak účtujeme o materiálu nebo zboží daném ke zpracování. Pokud při opravě získáme opotřebené díly, které budou opraveny někdy později v budoucnu, mělo by být účtováno o příjmu na sklad a o renovaci náhradních dílů.

U způsobu B je třeba rozlišit, zda renovovaná zásoba byla či nebyla počátkem účetního období skladem. Pokud ano, zaúčtuje se faktura dodavatele místo do nákladů na účet zásob. Pokud by byla upravovaná zásoba pořízena dodavatelsky v průběhu období, měl by být náklad na renovaci či zpracování logicky zúčtován do spotřeby. Protože by takovéto účtování bylo složité, doporučuji v průběhu roku účtovat tyto náklady na zvláštní analytický účet 501 či 504. Pokud budou k rozvahovému dni zjištěny náhradní díly či upravené zásoby, u nichž k renovaci či úpravě došlo během sledovaného období, bylo by třeba mít možnost zjistit příslušné náklady a ty připočítat k ceně původního dílu. Ještě výhodnější by bylo na skladové kartě, na které je renovovaná či upravená zásoba sledována, zachytit cenu vypočtenou na technickou jednotku již v momentě uskutečnění úpravy.

3.5.5 Škody na zásobách

Škodou se dle § 28 Vyhlášky 500/2002 ze dne 6. listopadu 2002, ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, „rozumí fyzické znehodnocení, to je neodstranitelné poškození nebo zničení, dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a zásob, a to z objektivních i subjektivních příčin“. Zákon o daních z příjmů definuje škody přibližně stejně v § 25 odst. 2; navíc za škodu nepovažuje ztráté v maloobchodě a nezaviněné úhyny zvířat. To ovlivňuje účtování na analytických účtech, protože náklad na daňově uznatelné škody bude obvykle účtován na jiném analytickém účtu.

Účetní jednotka může stanovit, obvykle tomu tak bude vnitřním předpisem, normy přirozených úbytků zásob. Pokud jsou tyto normy stanoveny, pak jsou inventurní rozdíly zjištěné v rámci této normy považovány za spotřebu zásob a jako o takové je též účtováno. Tak je stanoveno v ČUS 007 Inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob, bod 3.2.1., a). Je tomu tak proto, že tyto úbytky vznikají objektivně, protože vyplývají z přirozených vlastností zásob. Může k nim docházet v jakékoliv fázi reprodukčního nebo obchodního procesu.

3.5.6 Vklady zásob do podnikání

Jeden ze způsobů bezúplatného pohybu zásob může být vložení zásob do podnikání. Zásoby mohou být vkládány do podnikání jiných osob buď jako součást celkového vkladu majetku, případně i závazků, nebo samostatně. Účtování je jednoduché a téměř shodné pro způsob A i B.²⁰ U způsobu B bude ovšem znázorněný účetní zápis o úbytku zásob u vkládajícího nahrazen snížením nákladů na spotřebu. U přijímajícího budou zvýšeny náklady na spotřebu.

3.6 Účtování nakupovaných zásob

3.6.1 Nakupované zásoby způsob „A“²¹

V průběhu účetního období se účtují jako samostatné operace všechny přírůstky (nákupy) a všechny úbytky (spotřeby). Všechny složky pořizovací ceny materiálu se účtují následně

²⁰ Příloha č. 14

²¹ MP-Soft a.s., *Účetní poradce*

dle doporučeného účtového rozvrhu pro daný rok²². Účtová třída 1 – Zásoby. Obsahová náplň: §9 , §49 a §55 prováděcí vyhlášky 500/2002 ze dne 6. listopadu 2002, ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví,²³ Postupy účtování: ČÚS 015 Zásoby²⁴.

Příklady účtování jsou uvedeny v příloze č. 2,3 a 4, příklady 1,2 a 3.

Další možnosti účtování nakupovaných zásob způsob „A“ jsou uvedeny v příloze, tabulky č. 13, 14, 15, 16, 17 a 18

3.6.2 Nakupované zásoby způsob „B“

V průběhu účetního období se složky pořizovací ceny nakupovaných zásob účtují přímo na účty:

Má Dáti 501 – Spotřeba materiálu, 504 – Prodané zboží

Dal 321 – Dodavatelé, 211 – Pokladna

Při uplatnění způsobu B je zvláště nutné vést skladovou evidenci na analytických účtech, aby bylo možné zjistit a prokázat stav zásob v průběhu účetního období a složky pořizovací ceny zásob.

Příklad účtování je uveden v příloze č. 5, příklad č. 4

3.6.3 Účtování na konci roku

Koncem roku může dojít k případům, že účetní jednotka obdrží fakturu od dodavatele za zboží nebo materiál, ale dodávka do konce roku nebude převzata na sklad. Pro tyto případy se používají účty:

119 – Materiál na cestě

139 - Zboží na cestě

Účtování je odlišné podle varianty A nebo B.

²² Příloha č 1 tab. č. 12

²³ Ministerstvo Financí, *Vyhláška 500/2002§ 9, §49 a § 55*

²⁴ Ministerstvo Financí, *České účetní standardy, ČÚS 015*

Příklady účtování jsou uvedeny v příloze č. 6, 7, 8 a 9, příklady č. 5, 6, 7 a 8
Další možnosti účtování nakupovaných zásob způsob „B“ jsou uvedeny v příloze, tabulka
č. 19

3.7 Účtování zásob vlastní výroby

3.7.1 Zásoby vlastní výroby způsob „A“

V průběhu účetního období se účtují všechny přírůstky a úbytky zásob vlastní výroby.

Přírůstky se zachycují:

Má Dáti účty skupiny 12 – Zásoby vlastní výroby

Dal účty skupiny 61 – Změny stavu vnitropodnikových zásob

Příklady účtování jsou uvedeny v příloze č 10 a 11, příklady č. 9 a 10

Další možnosti účtování zásob vlastní výroby způsob „A“ jsou uvedeny v příloze, tabulky
č. 20, 21, 22 a 23

3.7.2 Zásoby vlastní výroby způsob „B“

V průběhu účetního období se v účtové skupině 12 – Zásoby vlastní výroby neprovádějí
žádné účetní zápisy a vynaložené náklady na výrobu se běžně účtují na příslušných účtech
účtové třída 5 – Náklady.

Příklad účtování je uveden v příloze č. 12, příklad č. 11

Další možnosti účtování zásob vlastní výroby způsob „B“ jsou uvedeny v příloze, tabulka
č. 24.

4. Praktická část

4.1 Popis společnosti

4.1.1 Obecné informace

Praktická část je prováděna ve společnosti Novák s.r.o., která vznikla založením v roce 1996 jako česká firma. Firma Novák s.r.o. je zapsána v obchodním rejstříku vedeném u Krajského obchodního soudu v Praze, oddíl C, vložka 35416, spisová značka 12927/96.

Hlavním předmětem činnosti je výroba nábytku, která je i v současné době hlavní náplní. Výrobní závod se nachází nedaleko Prahy v obci Psáry. Tento závod slouží jako výrobní jednotka, která je řízena z centrálního vedení firmy.

V Praze je sídlo společnosti a také zde pracuje vedení společnosti. Organizační strukturu společnosti tvoří ředitel a vedoucí oddělení, kteří představují výkonné vedení.

Mezi nejvyšší priority společnosti patří uspokojování potřeb zákazníka a dosahování co nejvyšší kvality výrobků. Mezi další, neméně důležité aspekty výroby patří snaha o ochranu životního prostředí a vytváření bezpečných a zdravých životních podmínek pro své zaměstnance.

4.2.1 Informační systém

Koncem roku 2003 se firma Novák s.r.o. rozhodla změnit informační systém ve firmě. Do té doby se účetnictví zpracovávalo centrálně na lokálním počítači, skladová evidence se vedla odděleně také na lokálních PC. Od roku 2004 společnost používá výhradně program POHODA. Jeho složky jsou velice členité a kompatibilní.

Účetnictví

Ekonomický systém POHODA je určen pro zpracování finančního účetnictví malých a středních firem. Podporuje zpracování účetnictví podnikatelských subjektů, nevýdělečných a příspěvkových organizací a také zpracování daňové evidence.

V programu jsou dodržovány relevantní principy a postupy účtování. Při účtování jsou využívány pojmenované účetní souvztažnosti, tzv. předkontace. V účetnictví je používáno účtování prostřednictvím předkontací, ale program rovněž umožňuje ve výjimečných případech použít i přímé účtování na souvztažné účty bez použití předkontací.

Čísla účtů jsou šestimístná. První tři čísla tvoří syntetický účet, druhá tři čísla tvoří analytický účet. Ze systému lze vytisknout standardní sestavy účetní závěrky v plném i zkráceném rozsahu. V systému POHODA jsou u účetnictví k dispozici všechny povinné účetní knihy.

Prostřednictvím rozlišení nákladových a výnosových účtů na daňové a nedaňové program v účetnictví řeší oblast týkající se daně z příjmů. Produkt umožňuje sledování nákladů a výnosů v členění na střediska, činnosti a zakázky.

Skladové hospodářství

Systém POHODA podporuje vedení skladového hospodářství. Pro ocenění skladových zásob používá metodu váženého aritmetického průměru.

O pořízení a úbytku skladových zásob lze v účetnictví dle volby uživatele účtovat způsobem A i B. Vedlejší pořizovací náklady jsou rozpočítávány podle podílu cen jednotlivých zásob v dodávce.

Systém podporuje i záruky, šarže, výrobní čísla, individuální ceníky a jednoduchou aplikaci rozpisu materiálu pro výrobu. Skladové zásoby lze prodávat na internetu prostřednictvím podporovaných internetových obchodů třetích stran nebo pomocí objednávkového systému STORMWARE eForm.

V maloobchodních prodejnách lze nasadit specializovaný modul pro prodej skladových zásob uzpůsobený pro snadné a přehledné ovládání z klávesnice, v ideálním případě s výběrem zboží prostřednictvím čtečky čárových kódů a výstupem na pokladní tiskárnu.

Inventarizace

Software POHODA podporuje zpracování inventury peněžních prostředků v hotovosti, zásob, závazků a pohledávek a inventury majetku prostřednictvím předem připravených tiskových sestav.

4.2 Základní materiál

4.2.1 Základní materiál

Základním výrobním materiálem jsou dřevěné komponenty, které jsou upravovány na výrobky podle požadavků zákazníka, z toho se také odvíjí další suroviny a materiál používané pro výrobu. Mezi tyto patří především spojovací materiál, doplňkový materiál, který tvoří nedílnou část dokončeného výrobku.

4.2.2 Vedlejší materiál a zboží

Mezi vedlejší materiál, respektive doplňkové zboží v této společnosti, patří spojovací materiál a doplňky, vztahující se k základnímu výrobku. Jsou to například spotřebiče do kuchyní, osvětlení atd. Společnost také nakupuje zboží za účelem jeho dalšího prodeje.

4.3 Oceňování zásob

4.3.1 Oceňování zásob v české měně

Zásoby se oceňují pořizovacími cenami, tj. cenami, za které byly pořízeny, a náklady souvisejícími s jejich pořízením, jako jsou zejména přeprava, provize, clo a pojistné. Výjimkou jsou zásoby vytvořené vlastní činností, jež je třeba dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ocenit vlastními náklady.

Protože výpočet pořizovací ceny zásob není triviální záležitostí, systém POHODA uživateli tuto činnost usnadňuje a rozpočítává vedlejší náklady pořízení podle podílu nákupních cen jednotlivých druhů zásob v dodávce. Rovněž umožňuje ke každé dodávce zadat vedlejší náklady i dodatečně, přičemž pořizovací ceny opět automaticky přepočte.

Na skladě se zásoby oceňují průměrnou pořizovací cenou, která byla zjištěna jako vážený aritmetický průměr z pořizovacích cen nebo z vlastních nákladů a množství zásob na skladě.

Ocenění skladových zásob stejného druhu se v průběhu času samozřejmě mění a program POHODA proto průměrnou cenu zásob na skladě přepočítává průběžně po každém příjmu, resp. po zvolení ručního přepočtu.

Při příjmu na sklad, který následuje po nulovém stavu zásoby, se jako vážená cena použije skutečná pořizovací cena zásoby, neboť v tento okamžik je cena určena s maximální možnou přesností.

Úbytky zásob ze skladu se taktéž uskutečňují v průměrných pořizovacích cenách, ve kterých jsou zásoby evidovány.

Výpočet váženého aritmetického průměru:

$$PC = \frac{\text{Hodnota materiálu na skladě (zásoba) celkem + poslední přírůstek v Kč}}{\text{Množství materiálu na skladě (zásoba) celkem + poslední přírůstek v množství}}$$

Příklad konkrétního spojovacího materiálu:

Ke dni 1. 1. je na skladě 10 ks šroubů v jednotkové ceně 5 Kč/ks, ocenění skladu je 50 Kč.

Dne 2. 1. je přijato na sklad dalších 10 ks šroubů za cenu 7 Kč/ks, ocenění skladu je 120 Kč, stav skladu 20 ks, vážená nákupní cena 6 Kč/ks.

Dne 3. 1. je vyskladněno 15 ks šroubů oceněných váženou nákupní cenou, ocenění skladu je 30 Kč, stav skladu 5 ks, vážená nákupní cena se nezměnila.

Dne 4. 1. je přijato na sklad 5 ks šroubů za cenu 9 Kč/ks, ocenění skladu je 75 Kč, stav skladu 10 ks, vážená nákupní cena se změnila na 7,50 Kč/ks.

Dne 5. 1. je vyskladněno 10 ks šroubů oceněných váženou nákupní cenou, ocenění skladu je 0 Kč, stav skladu 0 Ks.

Dne 6. 1. je přijato na sklad 4 ks šroubů za cenu 8 Kč/ks, ocenění skladu je 32 Kč, stav skladu 4 ks, vážená nákupní cena se změnila na 8 Kč/ks.

V době příjmu zásoby na sklad ještě nemusíte znát všechny vedlejší náklady pořízení, takže cenu často musíte dodatečně upravovat. Stejně tak je komplikované rozpouštění vedlejších nákladů na více druhů zásob.

Chcete-li při společné dopravě více druhů zásob zcela přesně stanovit odpovídající podíl ceny dopravy, musíte jednou vycházet z hmotnosti předmětů a jindy třeba z jejich objemu. V reálných podmínkách se používá takových metod rozpouštění vedlejších nákladů, které nejsou sice úplně přesné, ale jsou snáze proveditelné.

Program POHODA rozpočítává vedlejší náklady pořízení podle podílu nákupních cen jednotlivých druhů zásob v dodávce. Umožňuje ke každé dodávce vedlejší náklady zadat i dodatečně. Skladové ceny automaticky přepočte.

Důvodem tohoto způsobu ocenění je frekvence dodávek a spotřeby surovin, která se pohybuje řádově ve dnech, popř. týdnech. Vážený aritmetický průměr, kterým jsou oceněny vstupní suroviny, nesouvisí s metodou spotřeby.

Pro posouzení nákladů je vhodnější zprůměrovaná cena, protože v opačném případě by tentýž výrobek byl za stejných podmínek nákladově rozdílný, tzn. jednou by se spotřebovával levnější materiál od jednoho dodavatele a jindy za stejný výrobek stejný, ale dražší materiál od jiného dodavatele.

Polotovary a hotové výrobky se oceňují vlastními náklady dle plánové kalkulace, která zahrnuje cenu vstupní suroviny, práci a poměrnou část výrobních režijních nákladů dle stavu rozpracovanosti.

4.3.2 Oceňování nákupů v cizí měně

Společnost používá pro přepočet cizích měn denní kurz.

4.4. Zásoby ve společnosti

4.4.1 Množství zásob

Roční plán spotřeby zásob vychází z plánu výroby jednotlivých druhů výrobků. Plánování je závislé i na dodacích lhůtách, které jsou odlišné pro jednotlivé druhy zásob. Plánovací porada probíhá ve společnosti jednou za 2 měsíce.

U základní zásoby jsou dodací lhůty 1-3 dnů. Firma drží 5. denní zásobu. Pro případ zpoždění dodávky společnost tvoří pojistnou zásobu, kterou mimo jiné sleduje i systém POHODA.

Další materiálové zásoby se plánují např. podle typu výrobku. Další suroviny (např. barvy, aditiva, stabilizátory) se plánují např. podle typu surovin a hladiny zásob.

Tzn., jestliže klesne zásoba pod hranici stanovenou vnitropodnikovou směrnicí, společnost vystaví objednávku na novou dodávku.

Společnost používá pro výpočet průměrné velikosti zásob tento vzorec:

Průměrná výše zásob = průměrná denní spotřeba * průměrná doba vázanosti

Průměrná doba vázanosti = (dodávkový cyklus/2) + pojistná zásob

Společnost Novák s.r.o. k 31. 12. 2009 vykazovala zásoby v této výši v Kč a v množství:

Obr. č. 4 – Ocenění skladu

Ocenění skladu ke dni 31.12.2009						
Novák s.r.o.		IČ: 12345678	Rok: 2009	Dne: 31.12.2009	Strana 1 Tisk vybraných záznamů	
Kód	Název	Text	Stav zásoby	Nákupní	Ocenění skladů	Prodejní
AC	Acylpyrin	Tabletky	1 bal	15,00	15,00	19,50
B02	Vrchní deska		61 ks	54 900,00	54 900,00	65 880,00
B03	Spojovací deska		88 ks	22 000,00	22 000,00	26 400,00
B04	Šrouby		130 ks	1 300,00	1 300,00	1 560,00
BM450	Postel roštová		9 ks	36 000,00	36 133,13	43 200,00
HFV21	Hi-Fi souprava SONY		1 ks	8 500,00	8 630,00	11 050,00
Jídel	Stůl jídelní - rozkládací		6 ks	15 000,00	15 069,34	18 000,00
Konf11	Konferenční stůl chrom	Rozměr: 120	5 ks	32 000,00	32 197,23	38 400,00
KR20a	Skříňka rohová		11 ks	13 750,00	13 750,00	16 500,00
Kř1320	Křeslo čalouněné 1320		4 ks	19 960,00	20 108,19	23 952,00
MONTAZ	Montáž stolu		94 hod.	14 100,00	14 100,00	18 330,00
N30	Noha stolová		45 ks	7 200,00	7 200,00	8 640,00
Poh1425	Pohovka rozkládací 1425		3 ks	33 600,00	33 777,52	40 320,00
RM1	Radiomagnetofon		1 ks	2 500,00	2 583,34	3 250,00
Sed1320	Sedací souprava 1320		6 ks	47 880,00	47 855,00	57 456,00
SPOJ22	Spojovací souprava A22		8 ks	680,00	680,00	816,00
St1045	Stůl kancelářský s roletou		9 ks	75 600,00	76 067,72	90 720,00
St1550	Stůl kancelářský s kontejnerem		8 ks	54 000,00	54 000,00	64 800,00
STM	Stůl montovaný		8 ks	12 320,00	12 320,00	14 784,00
STM	Stůl montovaný		3 ks	4 620,00	4 620,00	5 544,00
STM	Stůl montovaný		4 ks	6 160,00	6 160,00	7 392,00
Z100	Židle Z100		8 ks	7 920,00	7 920,00	9 504,00
Z120	Židle Z120		9 ks	10 800,00	10 866,56	12 960,00
Z220	Židle Z220		11 ks	18 040,00	18 140,00	21 648,00
				498 845,00	500 393,03	601 125,50

Zdroj: Spol. Novák s.r.o.

4.4.2 Evidence zásob ve společnosti

Způsob účtování zásob v účetnictví rozhoduje o tom, jak se budou pohyby zásob promítat do finančního účetnictví. Společnost si může zvolit ze dvou možností tu, která lépe odpovídá jejím potřebám a charakteru skladových operací. Společnost Novák s.r.o. zvolila při zahájení své činnosti účtování způsobem „A“ a v tomto pokračuje po celou dobu své činnosti.

Při účtování způsobem „A“ se náklady spojené s pořízením zásob v průběhu celého účetního období zachycují na majetkových účtech zásob účtové třídy jedna. Do provozních nákladů se zásoby převedou až po uskutečnění jejich výdeje.

Výhodou tohoto postupu je okamžitý přehled o finančních prostředcích, které jsou vázány v jednotlivých druzích zásob. Účtování o pohybech skladových zásob se v systému POHODA projeví pouze větším počtem účetních dokladů.

Všechny zásoby společnost eviduje na skladových kartách.

Obr. č. 5 – skladová karta

Skladová karta (vážené nákupní ceny)							Strana 1	
Novák s.r.o.		IČ: 12345678		Rok: 2009	Dne: 31.12.2009		Tisk vybraných záznamů	
Kód	Poh1425	Název Pohovka rozkládací 1425			Zásoba		3	
Datum	Zdroj	Doklad	Firma	Příjem na sklad		Výdej ze skladu		Kon. stav
01.01.2009	SKP	29SP00003		2	22 400,00			2
17.02.2009	SKP	29SP00004	INTEAK spol. s r. o., David Jár	5	56 414,20			7
19.04.2009	SKV	29SV00002	Jaromír Novák - Nábytek, Jar			1	11 259,17	6
14.07.2009	FV	290100009	ZET s.r.o., Ondřej Maršík			2	22 518,34	4
29.07.2009	FV	290100010	ACO nábytkové prvky s.r.o., M			1	11 259,17	3
Celkem				7	78 814,20	4	45 036,68	3
Kód	Poh1425	Název Pohovka rozkládací 1425			Rozdil		33 777,52	
Zdroj: FP - faktura přijatá, FV - faktura vydaná, PO - pokladna, PH - prodejna, OP - ostatní pohledávka, OZ - ostatní závazek, SKP - sklad příjem, SKV - sklad výdej, SKMV - výroba, SKMP - převod								
Tisk vybraných záznamů: Členění *= ZBOŽÍ/Nábytek								

Zdroj: Spol. Novák s.r.o

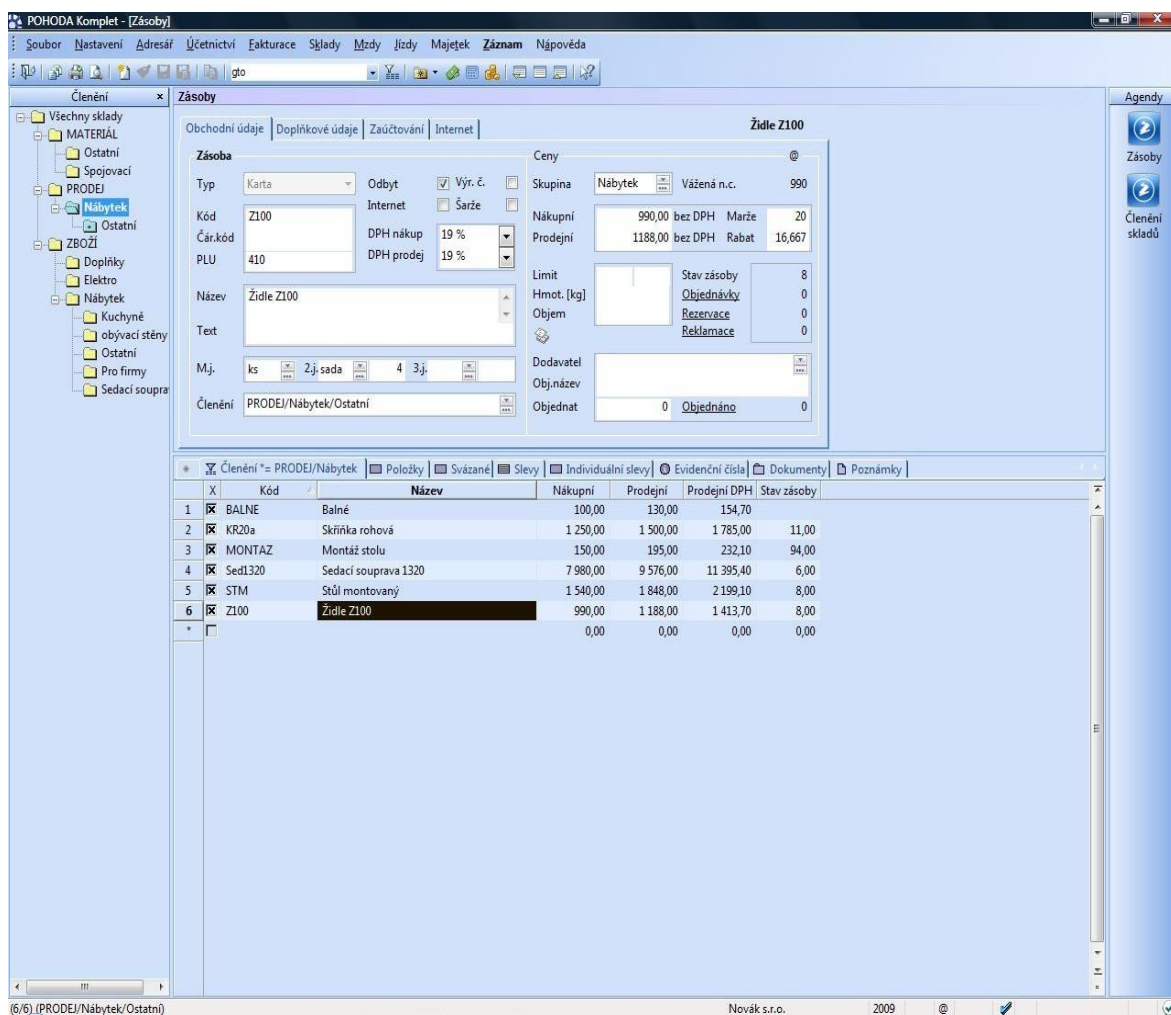
Společnost má své sklady rozčleněny podle materiálu, výrobků a zboží na tyto konkrétní sklady:

Materiál: spojovací, ostatní

Zboží: doplňky, elektro, nábytek.

Tento se dále člení na: kuchyně, obývací stěny, nábytek, ostatní, pro firmy

Obr. 6 – Členění skladů

Zdroj: Spol. Novák s.r.o.

4.5 Účtování zásob

4.5.1 Nákup

Veškerý nákup zásob firma zpracovává přes objednávku. Společnost nakupuje materiál, doplňkový materiál a zboží. V případě vedlejších pořizovacích nákladů jsou tyto součástí skladové ceny nakupovaných zásob. Mezi vedlejší pořizovací náklady společnosti patří převážně doprava, v menší míře pak clo. Společnost vypracovává plán výroby s ročním cyklem. Snaží se dopředu odhadnout poptávku po svých výrobcích a snížit tak riziko nadměrných zásob materiálu. Nákup pak probíhá v návaznosti na potřeby trhu a výrobních linek zboží.

Účtování pořízení materiálu:

Pořízení materiálu z tuzemska	111 100 / 321 100
Pořízení zboží z tuzemska	131 100 / 321 100
Vedlejší pořizovací náklady materiál tuzemsko	111 100 / 321 100
Vedlejší pořizovací náklady zboží tuzemsko	131 100 / 321 100
Pořízení materiálu ze zahraničí	111 200 / 321 200
Pořízení zboží ze zahraničí	131 200 / 321 200
Vedlejší pořizovací náklady materiál zahraničí	111 200 / 321 200
Vedlejší pořizovací náklady zboží zahraničí	131 200 / 321 200

Společnost nakupuje u svých dodavatelů tak, že vystaví objednávku. Objednávka musí obsahovat zejména tyto informace: druh materiálu, množství daného materiálu, cenu materiálu a termín dodávky.

4.5.2 Dodávka a skladování

Při každé dodávce surovin musí kompetentní pracovník provést kontrolu dodávky. Tuto kontrolu provádí tak, že zkontroluje, zda dodané množství odpovídá množství na dodacím listě. Tato kontrola se provádí fyzicky přepočítáním, přeměřením.

Pracovník musí také ověřit dokumenty k dodávce, tzn. že na dodacím listu, případně faktuře, která provází dodací list, jsou údaje uvedené v pořádku. Zda je na dodacím listě uvedeno číslo objednávky a to proto, že v systému Pohoda je přímo propojen příjem na sklad s objednávkou pod konkrétním číslem objednávky.

Odpovědnost za zásoby má kompetentní pracovník – skladník, který má také podepsanou hmotnou odpovědnost.

Obr. č. 7 – Dodací list společnosti

Novák s.r.o.		Dodací list			
Dodavatel: Novák s.r.o. Dolní 1290 15 140 00 Praha IČ: 12345678 DIČ: CZ12345678 Telefon: 224 005 659 Mobil: 602 852 369 Fax: 224 005 659 E-mail: info@novak.cz www.novak.cz		Odběratel: Jaromír Novák - Nábytek Odbyt Jarmila Nováková Chlumova 6 315 00 Plzeň 15			
DODACÍ LIST č. Vystaveno:		IČ: 35896417 DIČ: CZ5812318523 Objednávka č.: Datum objednávky:	<table border="1"> <tr> <td>29SV00002</td> </tr> <tr> <td>19.04.2009</td> </tr> </table>	29SV00002	19.04.2009
29SV00002					
19.04.2009					
Označení dodávky		Záruka	Množství		
Výdej zboží, fakturace proběhne v květnu					
Židle Z120		3 ks			
Pohovka rozkládací 1425		1 ks			
Sedací souprava 1320		1 ks			
Vystavil:					
Převzal:		Razítko:			
Ekonomický a informační systém POHODA					

Zdroj: Spol. Novák s.r.o.

Po této kontrole následuje naskladnění dodané zásoby. Znamená to, že zásoba je fyzicky přemístěna na sklad. Zásoba se také naskladní účetně na základě příjemky.

Obr. č. 8 – Příjemka

Novák s.r.o.		Příjemka na sklad							
Odběratel: Novák s.r.o. Dolní 1290 15 140 00 Praha IČ: 12345678 DIČ: CZ12345678 Telefon: 224 005 659 Mobil: 602 852 369 Fax: 224 005 659 E-mail: info@novak.cz www.novak.cz PŘÍJEMKA NA SKLAD č. Vystaveno:		Dodavatel: INTEAK spol. s r. o. prodejna David Jánský Jiřího z Poděbrad 35 463 48 Benešovice		IČ: 85238872 DIČ: CZ85238872		<table border="1"> <tr> <td>29SP00004</td> </tr> <tr> <td>17.02.2009</td> </tr> </table>		29SP00004	17.02.2009
29SP00004									
17.02.2009									
Označení dodávky	Množství	J.cena	Sleva	Cena %DPH	DPH	Celkem			
Příjemka k faktuře č. 241100003									
Postel roštová	5 ks	4 000,00		20 000,00 19%	3 800,00	23 800,00			
Stůl jídelní - rozkládací	5 ks	2 500,00		12 500,00 19%	2 375,00	14 875,00			
Pohovka rozkládací 1425	5 ks	11 200,00		56 000,00 19%	10 640,00	66 640,00			
Židle Z120	10 ks	1 200,00		12 000,00 19%	2 280,00	14 280,00			
Konferenční stůlek chrom, Rozměr: 120 x 60	5 ks	6 400,00		32 000,00 19%	6 080,00	38 080,00			
Vedlejší náklady, Dopravné	1	980,00		980,00 19%	186,20	1 166,20			
Součet položek				133 480,00	25 361,20	158 841,20			
CELKEM K ÚHRADĚ						158 841,20			
Vystavil:									
Převzal:			Razítko:						
Ekonomický a informační systém POHODA									

Zdroj: Spol. Novák s.r.o.

V systému POHODA agenda Příjemky slouží pro příjem zboží do skladu bez vazby na účetnictví. Využije se zejména v případech, kdy dodávku zboží přijímáte na sklad nezávisle na přijaté faktuře, kterou obdržíte v jiný den. Na této faktuře následně uvedete pouze celkovou částku a zboží již nerozepisujete na jednotlivé položky s vazbou na sklad. Agendu lze například rovněž použít pro vyrovnání stavu zásob.

Příjem na sklad s přímou vazbou na účetnictví v reálném čase se provádí prostřednictvím agend Pokladna a Přijaté faktury. Po provedení datové uzávěrky účetní jednotky se automaticky vygenerují počáteční příjemky na počáteční stavy zásob rozděleny dle jednotlivých skladů.

V našem případě, kdy společnost používá v účetnictví způsob A, slouží příjemka k zaúčtování příjmu skladových zásob s přímou vazbou na účetnictví. Zaúčtování můžete zkontrolovat na stejnojmenné záložce. Prostřednictvím příjemky lze na sklad přijmout libovolný počet skladových položek najednou, podmínkou je, aby přijímané položky byly vytvořeny v agendě Zásoby.

Příjemky je možné vystavit i v cizí měně. Vedlejší pořizovací náklady (např. přepravné), které chcete rozpustit na jednotlivé skladové zásoby, můžete zadat pouze v agendě Příjemky. Nejprve do příjemky standardním způsobem zadáte příslušné skladové zásoby, a poté do dokladu pomocí povelu

Vedlejší náklady z nabídky vložíte položku vedlejších pořizovacích nákladů. Samozřejmě doplníte i příslušnou částku nákladů a eventuálně i DPH. Po uložení dokladu program rozpočítá vedlejší náklady pořízení na jednotlivé skladové zásoby podle podílu jejich nákupních cen v dodávce. Pořizovací cenu (tj. cenu pořízení a poměrnou část vedlejších nákladů) příslušné skladové zásoby si můžete prohlédnout v agendě Pohyby.

U příjemky v cizí měně se při použití povelu Vedlejší náklady zobrazí dialogové okno Přepočet měny pro možnost zadání částky nákladů v cizí či české měně. Do pole Částka doplníte příslušnou hodnotu vedlejších nákladů. Zatržením volby Použít přepočet určujete, že zadaná hodnota vedlejších nákladů je v české měně. Program ji automaticky přepočte dle zadaného kursu na měnu použitou v dokladu.

Přesnější výpočet hodnoty v cizí měně i následný přenos do dokladu lze ovlivnit zaokrouhlením. Program umožňuje ke každé dodávce zadat vedlejší náklady i dodatečně a příslušné skladové ceny následně automaticky přepočte.

Účtování naskladnění zásob:

Naskladnění materiálu z tuzemska	112 100 / 111 100
Naskladnění zboží z tuzemska	132 100 / 131 100
Naskladnění materiálu ze zahraničí	112 200 / 111 200
Naskladnění zboží ze zahraničí	132 200 / 131 200

4.5.3 Prodej

Vstupní materiál je spotřebován prostřednictvím zakázek na základě výdejky. Výdejka slouží k zaúčtování výdeje skladových zásob. Zaúčtování můžete například zkontrolovat na stejnojmenné záložce. Skladovou výdejkou lze ze skladu vydat libovolný počet položek najednou. Podmínkou je, aby vydávané zásoby byly předem zaevidovány v agendě Zásoby. Skladové položky můžete vložit do výdejky prostřednictvím kódu, který jsme zásobě přidělili při naskladnění, výrobě.

Výdejky je možné vystavit i v cizí měně. V případě dohody s obchodním partnerem, odběratelem, zde zároveň i zohledníme případnou slevu, která byla dohodnutá.

Ocenění zásob při výdeji ze skladu

Úbytky zásob ze skladu se uskutečňují v pořizovacích cenách, ve kterých je materiál evidován. Nákupní ceny stejného druhu zásob se v průběhu času mění, a proto se mění i jeho ocenění. Zásoby se vyskladňují za váženou nákupní cenu až do doby úplného vyskladnění nebo nového příjmu na sklad, kdy se vypočte nová vážená průměrná cena.

Při příjmu na sklad, který následuje po nulovém stavu zásoby, se jako vážená cena použije skutečná pořizovací cena zásoby, neboť v tento okamžik je cena určena s maximální

možnou přesností. Průměrnou pořizovací cenu je nutné přepočítat nejméně jedenkrát do měsíce, což program POHODA umožňuje.

Účtování výdeje zásob:

Vyskladněn materiálu z tuzemska	501 100 / 112 100
Vyskladnění zboží z tuzemska	504 100 / 132 100
Vyskladnění materiálu ze zahraničí	501 200 / 112 200
Vyskladnění zboží ze zahraničí	504 200 / 132 200

Výdej materiálu do výroby se účtuje na nákladový účet 501 Spotřeba materiálu a souvztažně se sníží zůstatek na účtu 112 (501/112).

Při účtování zboží se postupuje stejně jako při účtování materiálu, pouze se nahradí odpovídající účty (účet 501 účtem 504, účet 112 účtem 132, účet 119 účtem 139 a účet 642 účtem 604) s příslušnou analytikou.

4.5.4 Výroba

Výroba závisí na uzavřených smlouvách a dále na objednávkách drobných podnikatelů. Této objednavce společnost Novák s.r.o. buď vyhoví, nebo nevyhoví. A právě vyhovení či nevyhovení závisí na požadavcích, které zákazník na daný výrobek má.

Výroba ve společnosti Novák s.r.o. je kontinuální. Pojmem kontinuální mám na mysli, že ke změně požadavků na výrobu další zakázky dochází na provozu, tzn., že nedochází k zastavení linky.

V případě přijetí objednávky zákazníka se založí odbytová zakázka. Vystaví se potvrzení zakázky a dojde k zaplánování této zakázky do výroby. Společnost používá systém, který má za úkol optimalizaci objednávek, tzn. seřazuje objednávky dle různých kritérií tak, aby byl co nejmenší odpad. Samozřejmě platí, že čím jsou jednotlivé bloky výroby větší, tím menší množství odpadu vzniká.

Na každý výrobek v zakázce musí být zpracován tzv. list výrobku, který vypracovává pověřený pracovník výroby tak, aby bylo jasné, co za suroviny a v jakém množství bude potřeba na výrobu.

4.5.5 Činnosti související s výrobou

Na každou zakázku je jiná potřeba surovin, k čemuž slouží již zmíněný list výrobku. Každý výrobní list udává, kolik kusů výrobku má být vyrobeno. Zjistí se tak celková potřeba surovin.

Zvýše uvedeného vyplývá, že výrobní list udává, jaké množství má být vyrobeno a také jak zakázky řadit, aby byla optimálně využita výrobní linka. Z toho tedy plyne, že mohou být současně vyráběny 2 nebo i 3 zakázky, které mají stejné vlastnosti.

Na konci zakázky musí kompetentní pracovník vyhotovit zpětné hlášení, kde se uvádí, kolik se vyrobilo produktu 1. jakosti a kolik nestandardu, neboli odpadu. Potvrzením těchto údajů v informačním systému se zaúčtuje výroba a zároveň se suroviny použité pro výrobu odepíší do spotřeby. Následuje přeúčtování na sklad v informačním systému.

Při účtování výroby dochází zároveň k výdeji i příjmu skladových zásob. Proto program v agendě Výroba zaúčtuje výdej skladových zásob, ze kterých se výrobek skládá a které jsou u tohoto výrobku uvedeny v agendě Zásoby v tabulce Položky. Na vrub účtu (MD) bude uveden účet, který je zadán pro výdej příslušného druhu zásoby v sekci Sklady A. Ve prospěch účtu (Dal) bude uveden účet, který je pro příslušnou zásobu uveden v agendě Zásoby. Nemá-li tato zásoba účet uveden, zaúčtuje se na účet pro příslušný druh zásoby uvedený v agendě Sklady.

Zároveň dochází k zaúčtování příjmu nového výrobku na sklad, kdy na vrub účtu (MD) bude uveden účet, který je pro příslušnou zásobu uveden v agendě Zásoby. Nemá-li tato zásoba účet uveden, zaúčtuje se na účet pro příslušný druh zásoby uvedený v agendě Sklad. Ve prospěch účtu (Dal) bude uveden účet zadaný pro příjem příslušného druhu zásoby v sekci Sklady A.

Při reálném účtování výroby, která není tak přímočará, společnost nevyužívá agendu Výroba, protože to nevystihuje časový posun mezi vyskladněním komponent a vyrobením výrobků. V tomto případě řeší výrobu přes agendy Výdejky a Příjemky.

Zatímco materiál se účtuje průběžně, o nedokončené výrobě a výrobcích se účtuje většinou dekadně nebo měsíčně (na základě převodek z výrobního oddělení).

Takovýto způsob účtování v programu POHODA vyžaduje vytvořit pro každé středisko a pro každou nedokončenou výrobu samostatnou skladovou kartu s cenou 1 Kč a jednotkovým množstvím Kč. Přímou na kartě je potom vidět aktuální stav nedokončené výroby každého střediska, aniž by se musel zjišťovat z účetnictví.

Účtování výroby:

Přírůstek nedokončené výroby	121 100 / 611 100
Úbytek nedokončené výroby	611 100 / 121 100
Přírůstek polotovarů	122 100 / 612 100
Úbytek polotovarů	612 100 / 122 100
Přírůstek výrobků	123 100 / 613 100
Úbytek (prodej) výrobků	613 100 / 123 100

4.6 Odpad z výroby

Po ukončení zakázky se nastaví na lince parametry pro novou zakázku. Pak je třeba, aby linka za provozu přešla na novou zakázku, tzn. linka musí přejít na nové zadané informace bez přerušení provozu.

Poté začne výroba nové zakázky. Při výrobě vzniká několik druhů nestandardu, neboli odpadu, což může být způsobeno například

- výpadkem linky,
- přejezdem mezi zakázkami.

- přejezdem mezi druhy produktů.
- ořezy atd.

Tento odpad z výroby se recykluje. Společnost rozlišuje 3 druhy recyklace:

- odpad, který jde rovnou zpět do výroby, např. ořezy (okraje).
- odpad, který se třídí, např. podle barev nebo velikosti, a přepracováním se opět přidá do výroby nebo se prodává.
- odpad, který se již nedá použít ve stavu, ve kterém je, do výroby nebo prodeje. Tento se recykluje na piliny a dále se používá při výrobě, jako pomůcka při práci strojů případně se prodá jako podestýlka pro domácí zvířata.

Účtování:

Naskladnění nestandardů(odpadu)	122 500 / 612 500
Spotřeba nestandardu(odpadu) ve výrobě	612 520 / 122 500
Úbytek nestandardtu(odpadu) ze skladu	612 550 / 112 500
Tržby z prodeje nestandardtu(odpadu)	311 / 601

4.7 Reklamace

4.7.1 Reklamace odběratelských výstupů

Jestliže zákazník zjistí vady dodávky, např. neodpovídající množství nebo neodpovídající kvalitu, zašle dodávku zpět, popř. žádá o slevu. Tato dodávka se uloží do reklamačního skladu, kde zůstává až do konce reklamačního řízení. Pak mohou nastat 2 situace a to: uznání reklamace, neuznání reklamace.

Jestliže je zjištěno, že materiál je vadný, záleží na tom, o jakou vadu se jedná, buď se výrobek přepracuje, pokud to výrobek a jeho stav dovolí, případně se prodá jako nižší

jakost. V případě, že již není možná oprava ani jakákoliv úprava výrobku, tento se odepíše jako zmetek a dle platných předpisů se zlikviduje.

Jestliže je reklamáce dodávky uznána, zákazníkovi se zašle dobropis nebo nová dodávka. V případě neuznání reklamáce firma musí prokázat oprávněnost neuznání reklamáce. To znamená, že společnost Novák s.r.o. musí prokázat, že reklamovaná dodávka disponuje všemi předepsanými parametry.

Účtování reklamáce – odběratelské výstupy

dobropis na reklamovaný materiál	601 100 / 311 100
naskladnění reklamovaného výrobku	123 100 / 613 100
neuznané reklamáce - neúčtuje se	

4.7.2 Reklamáce dodavatelských vstupů

Může také nastat situace, kdy naopak společnost Novák s.r.o. reklamuje dodávky nekvalitního materiálu od dodavatele. V tomto případě se náhrada požaduje od dodavatele.

I zde mohou nastat dvě situace a to:

- uznaná reklamáce
- neuznaná reklamáce

Účtování reklamáce – dodavatelské vstupy

dobropis od dodavatele	321 100 / 111 100
vyskladnění materiálu (storno příjmu k objednávce)	111 100 / 112 100
Neuznaná reklamáce - neúčtuje se	

4.8 Slevy

4.8.1 Poskytnuté slevy

Poskytování slev se odvíjí od smluv uzavřených s odběrateli. U velkých odběratelů tyto slevy řeší obchodní oddělení. Výše slev se odvíjí od množství odebraného zboží v minulém roce.

Při splnění podmínek uvedených v konkrétní smlouvě pak společnost na konci roku zašle dobropis odběrateli.

Účtování o poskytnutých slevách:

vystavená faktura	311 100 / 601 100	
platba po uplatnění slevy	221 100 / 311 100	
zúčtování slevy	568 100 / 311 100	
V případě množstevní slevy - dobropis		

4.9 Inventura

Inventarizací se ověřuje ke dni řádné a mimořádné účetní uzávěrky, zda stav majetku, závazků a pohledávek v účetnictví odpovídá skutečnosti. Inventarizační rozdíly se vyúčtují do účetního období, za které se stav ověřuje.

Plán inventarizací společnosti Novák s.r.o. ²⁵

- hmotný a nehmotný dlouhodobý majetek 1x ročně
- zásoby 1x ročně
- peněžní prostředky 1x ročně
- závazky a pohledávky 1x ročně k 31.12. (dokladově)

²⁵ Příloha 25 – Vnitropodnikové normy

Za řádné provedení inventury odpovídá ředitel společnosti (jednatel s.r.o.). Po ukončení provedené inventury je vyhotoven inventarizační zápis.

Inventarizační zápis obsahuje:

- a. druh inventury
- b. den, k němuž je inventura provedena
- c. den zahájení a ukončení inventury
- d. způsob zjišťování skutečného stavu hospodářských prostředků (počítání, vážení...)
- e. jména členů inventarizační komise
- f. návrh na vypořádání případných inventarizačních rozdílů.

Ke zpracování inventury skladových zásob k určitému datu a zaúčtování zjištěných rozdílů slouží agenda Inventura. Inventura se provádí porovnáním evidovaného a skutečného stavu zásoby a lze ji provést pouze pro zásoby typu Karta nebo Výrobek.

Nejprve musíte vytvořit seznam zásob s uvedením jejich evidovaného stavu k určitému datu pro všechny sklady nebo pouze pro jeden zvolený sklad. K tomu slouží povel Sestavit inventuru z nabídky Záznam. Vzhledem k tomu, že ocenění zásob je prováděno prostřednictvím vážené nákupní ceny, je vhodné před sestavením inventury provést její přepočty, případně provést úplnou opravu integrity dat, jejíž součástí je přepočty vážené nákupní ceny.

Sestavením nové inventury se odstraní inventura původní (smažou se záznamy v agendě Inventura, nikoli zaúčtované doklady). Záznamy původní inventury nejsou archivovány, proto je nutné před sestavováním inventury nové dokončit operace s inventurou původní (zaúčtování, vytištění sestav apod.). Na skutečnost, že nejsou zaúčtována některá manka či přebytky, vás upozorní dialogové okno před sestavováním nové inventury.

Sestavením nové inventury se původní inventura neodstraní, ale každý záznam s vytvořenou inventurou zůstane zachován a je možné jej kdykoliv zpětně vyvolat, zkontrolovat nebo upravit. Můžete tak zpětně vytisknout podklady pro zpracování inventury nebo její zaúčtování. V agendě Sklady/Inventura vložíte nový záznam.

Parametry sestavení inventury zadáte datum sestavení a vyberete, pro který sklad chcete inventuru sestavit. Zatržením volby Rozdělit inventuru po skladech lze vytvořit inventuru pro všechny sklady najednou, ale inventura se rozdělí pro každý sklad zvlášť.

Popisy jednotlivých případů přebytků a manka a jejich peněžní vyjádření (včetně součtů) lze přehledně vytisknout na tiskové sestavě Zaúčtování inventury. Rozdíl mezi skutečným a evidovaným stavem zásoby je rovněž zobrazen v tabulce agendy, kde lze po stisku záhlaví sloupce Rozdíl pomocí dynamických záložek Manko, Přebytek atd. jednoduše vybrat požadované záznamy.

Zjištěné inventurní rozdíly lze srovnat na skutečný stav povelu Zaúčtovat inventuru z nabídky Záznam. Povel vytvoří jednu příjemku pro zásoby vykazující přebytek a jednu výdejku pro zásoby, které vykazují manko. V případě, že jsou inventarizovány zásoby obsahující evidenční čísla, je pro tyto zásoby generována zvláštní příjemka, resp. výdejka.

Na těchto dokladech je pro každý kus zásoby jedna položka, na kterou je nutné doplnit evidenční číslo. Doklady jsou vystaveny k datu sestavení inventury a v případě potřeby je můžete ručně upravit v příslušných agendách. Důvodem může být například nevyhovující ocenění, kdy je třeba ceny uvedené na jednotlivých položkách dokladu ručně změnit. Zaúčtované záznamy v agendě Inventura jsou označeny a není možné je dále upravovat.

Mezi záznamem v inventuře a účtujícími doklady neexistuje zpětná vazba, což znamená, že pokud je smazána položka účtujícího dokladu nebo doklad celý, záznamy v inventuře zůstanou dále označeny. V takovém případě je nutné provést u vybraných záznamů odznačení. Upravit vše a do pole zaúčtování dosadit prázdnou hodnotu. Takto odznačené záznamy lze následně upravit a zaúčtovat znovu. Zrušení zaúčtování celé inventury je možné prostřednictvím povelu Zrušit zaúčtování z nabídky Záznam. Zaúčtování inventury při vedení skladů způsobem A V případě vedení skladového hospodářství způsobem A je možné před zaúčtováním inventury zadat účet, který bude použit při provedení zaúčtování inventury.

Pole Účet se automaticky předvyplní posledně použitým účtem pro daný druh zásoby a typ zaúčtování. Na položky vytvořených dokladů se přenesou účty uvedené u jednotlivých

záznamů inventury. Tam, kde účet uveden nebyl, se pro zaúčtování položky dokladu použil účet ze sekce Sklady.

Tiskové sestavy

Z tiskových sestav využijete zejména sestavu Podklady pro zpracování inventury, která obsahuje soupis vybraných skladových zásob s prostorem pro zápis jejich skutečného stavu. Podklady si můžete vytisknout včetně evidenčního stavu. Po zpracování inventury doporučujeme vytisknout i přehledné souhrnné informace uvedené na sestavě Inventura a peněžní vyjádření manka a přebytku zásob na sestavě Zaúčtování inventury.

U některých druhů zásob dochází k přirozeným úbytkům hmotnosti nebo objemu zásob působením vnějších vlivů nebo při manipulaci s nimi, kterým nelze zabránit. Pro tyto úbytky si stanoví účetní jednotky svou vnitřní směrnici normy přirozených úbytků zásob, která má platnost pro určité období. Normy musí být řádně odůvodněné při určitých podmínkách.

Obr. č. 9 - Inventura

Inventura k 30.06.2009 pro všechny sklady							Strana 1
Novák s.r.o.		IČ: 12345678	Rok: 2009	Dne: 30.06.2010	Tisk všech záznamů		
Členění	Kód	Název	Mj.	Skut. stav	Evid. stav	Rozdíl	
ZBOŽÍ/Doplňky	AC	Acylpyrin	bal	1	1	0	
MATERIÁL/Spojovací	B02	Vrchní deska	ks	61	61	0	
MATERIÁL/Spojovací	B03	Spojovací deska	ks	88	88	0	
MATERIÁL/Spojovací	B04	Šrouby	ks	135	130	5 Přebytek	
ZBOŽÍ/Nábytek/Ostatní	BM450	Postel roštová	ks	9	9	0	
ZBOŽÍ/Elektro	HFV21	Hi-Fi souprava SONY	ks	1	1	0	
ZBOŽÍ/Nábytek/Kuchyně	Jídel	Stůl jídelní - rozkládací	ks	5	6	-1 Manko	
ZBOŽÍ/Nábytek/Pro firmy	Konf11	Konferenční stůl chrom	ks	6	6	0	
ZBOŽÍ/Doplňky	KPSAN	Sanorin	bal	0	0	0	
PRODEJ/Nábytek/Ostatní	KR20a	Skříňka rohová	ks	11	11	0	
ZBOŽÍ/Nábytek/Pro firmy	Kř1320	Křeslo čalouněné 1320	ks	4	4	0	
MATERIÁL/Spojovací	N30	Noha stolová	ks	45	45	0	
ZBOŽÍ/Nábytek/Ostatní	Poh1425	Pohovka rozkládací 1425	ks	6	6	0	
ZBOŽÍ/Elektro	RM1	Radiomagnetofon	ks	1	1	0	
PRODEJ/Nábytek/Ostatní	Sed1320	Sedací souprava 1320	ks	2	2	0	
MATERIÁL/Spojovací	SPOJ22	Spojovací souprava A22	ks	8	8	0	
ZBOŽÍ/Nábytek/Pro firmy	St1045	Stůl kancelářský s roletou	ks	4	4	0	
ZBOŽÍ/Nábytek/Pro firmy	St1550	Stůl kancelářský s kontejnerem	ks	8	8	0	
PRODEJ/Nábytek/Ostatní	STM	Stůl montovaný	ks	8	8	0	
ZBOŽÍ/Nábytek/Ostatní	STM	Stůl montovaný	ks	4	4	0	
ZBOŽÍ/Nábytek/Ostatní	STM	Stůl montovaný	ks	4	4	0	
PRODEJ/Nábytek/Ostatní	Z100	Židle Z100	ks	8	8	0	
ZBOŽÍ/Nábytek/Kuchyně	Z120	Židle Z120	ks	9	9	0	
ZBOŽÍ/Nábytek/Pro firmy	Z220	Židle Z220	ks	1	1	0	

Zdroj: Spol. Novák s.r.o.

5. Závěr

V české právní úpravě žádná obecná definice zásob neexistuje, jednotlivé položky jsou však popsány v rámci definic obsahu jednotlivých rozvahových položek. Podle české legislativy může účetní jednotka ocenit zásoby třemi cenami – pořizovací cenou, reprodukční pořizovací cenou nebo u zásob vlastní výroby použít ocenění vlastními náklady.

V České republice však není vyžadováno rozlišení fixní a variabilní výrobní režie. Rovněž přiřazení režijních nákladů se odehrává bez ohledu na výkyvy ve využití výrobní kapacity, což vede k nadhodnocování hospodářského výsledku v době nedostatečného využití této kapacity.

U zásob vyráběných déle než jeden rok je do jejich ocenění zahrnována i správní režie. K datu vykazování musí účetní jednotka rovněž porovnat účetní hodnotu zásoby s její čistou realizovatelnou hodnotou.

Čistá realizovatelná hodnota je však u nás definována jako prodejní cena snižená o náklady spojené s prodejem.

Česká účetní legislativa se rovněž zabývá způsobem účtování o pořízení a úbytku zásob, přičemž povoluje dva způsoby účtování – průběžný systém (způsob A) a periodický systém (způsob B). Oba způsoby se v zásadě odlišují způsobem účtování v průběhu období a při uzavírání účetních knih.

Pro oba způsoby však platí shodné postupy např. při materiálu na cestě nebo nevyfakturovaných dodávkách. Aby byla zajištěna průkaznost účetnictví, musí účetní jednotka na konci účetního období provést inventarizaci.

Inventarizační rozdíly musí účetní jednotka posoudit a podle jejich charakteru zaúčtovat do období, za které se stav zásob inventarizací ověřuje.

Praktická část je prováděna v rámci společnosti Novák s.r.o.. Společnost pro ocenění zásob používá cenu váženého aritmetického průměru. Pokud by se měla používat metoda spotřeby surovin FIFO, znamenalo by to zavést další evidenci podle data příjmů zásob.

Vzhledem k charakteru vstupních zásob není tento způsob nutný, neboť kvalita zásob není časově závislá a parametry zásob se v průběhu týdnů a měsíců nemění.

Vážený aritmetický průměr, kterým jsou oceněny vstupní zásoby, nesouvisí s metodou spotřeby.

Pro posouzení nákladů je vhodnější zprůměrovaná cena, protože v opačném případě by tentýž výrobek byl za stejných podmínek nákladově rozdílný, tzn. jednou by se použil levnější materiál od jednoho dodavatele a jindy na stejný výrobek stejný, ale dražší materiál od jiného dodavatele.

Ocenění výrobků, vycházející při způsobu A ze skutečných nákladů, by při použití způsobu B nebylo možné, nebo by bylo velmi neobjektivní. Při používání způsobu B by náklady na všechny výrobky vycházely z jakéhosi průměru spotřeby, což je pro stanovení ceny u výrobků různých charakterů a různé materiálové náročnosti naprosto nemožné.

Výhodou tohoto postupu je okamžitý přehled o finančních prostředcích, které jsou vázány v jednotlivých druzích zásob.

Domnívám se, že by k účtování aktivace zásob vlastní výroby mělo docházet pouze v nezbytně nutném rozsahu, protože při použití tohoto systému dochází ke zvyšování externích nákladů o vnitropodnikové náklady, protože nakoupený materiál je ve spotřebě dvakrát - jednou při původním vyskladnění a podruhé při spotřebě vlastních výrobků.

I když právě proto byla zřízena účtová skupina 62, aby se tato skutečnost eliminovala a aby bylo jasné, že přímé náklady jsou zachyceny jak v nákladech, tak i v aktivech. Podle mého názoru by bylo věrnější zobrazit aktivaci a obdobně i změnu stavu - účtová třída 61 - jako snížení nákladů v samostatné skupině účtové třídy 5 než v účtové třídě 6.

V oblasti účtování o výrobcích jsem nezaznamenala žádné výrazné rozdíly oproti teoretickým poznatkům.

Pouze jsem se hlouběji zabývala odpadem z výroby, který ve společnosti vzniká. Je zde více možností, jak tento odpad zpracovat. Společnost ho z části používá pro výrobu jako vstupní materiál a z části zpracovává v recyklát, který také může použít pro výrobu. Oba dva druhy navíc ještě firma může prodat.

Na závěr si dovoluji říct, že firma je v účtování problematiky zásob dobře zapracovaná, avšak v souvislosti s růstem firmy a výroby se nebrání novým účetním postupům.

6. Použité zdroje

Citovaná literatura

BŘEZINOVÁ Hana a MUNZAR Vladimír Účetnictví I. [Kniha]. - Praha : Institut Svazu účetních, 2006. - Sv. 6. vyd. .

Federální shromáždění Sbírka zákonů // Vyhláška 500/2002 Sb. k provedení zákona o účetnictví pro podnikatele účtující v podvojném účetnictví. - Česko : Ministerstvo Financí, 2002. - <http://www.mfcr.cz>.

Federální shromáždění Sbírka zákonů // Zákon č. 563/1991 Sb., O účetnictví, ze dne 12. prosince 1991, ve znění pozdějších předpisů. - Česko : Ministerstvo Financí, 1991. - <http://www.mfcr.cz>.

LOUŠA František Zásoby: komplexní průvodce účtováním a oceňováním [Kniha]. - Praha : 3. aktualizované vydání, Grada, 2007.

Ministerstvo Financí Právní předpisy // České účetní standardy. - Česko : FZ č. 6 ze dne 1.12.2010, 2010. - <http://www.mfcr.cz>.

MP-Soft Účetní poradce [Online]. - <http://www.mp-soft.cz>.

7. Přílohy

Příloha č. 1 – Tabulka 12 – Doporučený účtový rozvrh pro rok 2011

Příloha č. 2 – Příklad č. 1

Příloha č. 3 – Příklad č. 2

Příloha č. 4 – Příklad č. 3

Příloha č. 5 – Příklad č. 4

Příloha č. 6 – Příklad č. 5 Varianta A

Příloha č. 7 – Příklad č. 6 Varianta B

Příloha č. 8 – Příklad č. 7

Příloha č. 9 – Příklad č. 8

Příloha č. 10 – Příklad č. 9 Varianta A

Příloha č. 11 – Příklad č. 10 Prodej výrobků Varianta A

Příloha č. 12 – Příklad č. 11 Varianta B

Příloha č. 13 – Tabulka č. 13 – Pořízení materiálu způsob A

Příloha č. 14 – Tabulka č. 14 – Materiál na skladě způsob A

Příloha č. 15 – Tabulka č. 15 – Materiál na cestě způsob A

Příloha č. 16 - Tabulka č. 16 – Pořízení zboží způsob A

Příloha č. 17 – Tabulka č. 17 – Zboží na skladě a v prodejnách způsob A

Příloha č. 18 – Tabulka č. 18 – Zboží na cestě způsob A

Příloha č. 19 – Tabulka č. 19 – Materiál, zboží na skladě a na cestě způsob B

Příloha č. 20 – Tabulka č. 20 – Nedokončená výroba způsob A

Příloha č. 21 – Tabulka č. 21 – Polotovary vlastní výroby způsob A

Příloha č. 22 – Tabulka č. 22 – Výrobky způsob A

Příloha č. 23 – Tabulka č. 23 – Mladá zvířata způsob A

Příloha č. 24 – Tabulka č. 24 – Nedok. výroba, polotovary, výrobky, zvířata způsob B

Příloha č. 25 - Vnitropodnikové normy k systému účetnictví pro rok 2009

Doporučený účtový rozvrh pro rok 2011
Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek
01 - Dlouhodobý nehmotný majetek
010 - Dlouhodobý nehmotný majetek
011 - Zřizovací výdaje
012 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
013 - Software
014 - Ocenitelná práva
015 - Emisní povolenky
016 - Preferenční limity
017 - Goodwill
019 - Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek
02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný
021 - Stavby
022 - Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
025 - Pěstitelské celky trvalých porostů
026 - Dospělá zvířata a jejich skupiny
027 - Oceňovací rozdíl k nabytému majetku
029 - Ostatní dlouhodobý hmotný majetek
03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný
031 - Pozemky
032 - Umělecká díla a sbírky
04 - Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořízený dlouhodobý finanční majetek
040 - Pořízení dlouhodobého majetku
041 - Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku
042 - Pořízení dlouhodobého hmotného majetku
043 - Pořízení dlouhodobého finančního majetku
05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek
050 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek
051 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek
052 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek
053 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek
06 - Dlouhodobý finanční majetek
061 - Podílové cenné papíry a podíly v ovládaných osobách
062 - Podílové cenné papíry a podíly v podnicích pod podstatným vlivem
063 - Realizovatelné cenné papíry a podíly
065 - Dlužné cenné papíry držené do splatnosti
066 - Půjčky a úvěry podnikům ve skupině

067 - Ostatní půjčky a úvěry
069 - Ostatní dlouhodobý finanční majetek
07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
070 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku
071 - Oprávky ke zřizovacím výdajům
072 - Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje
073 - Oprávky k softwaru
074 - Oprávky k ocenitelným právům
076 - Oprávky k preferenčním limitům
077 - Oprávky ke goodwillu
079 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku
08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku
081 - Oprávky ke stavbám
082 - Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí
085 - Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů
086 - Oprávky k dospělým zvířatům a jejich skupinám
087 - Oprávky k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku
089 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku
09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku
091 - Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku
092 - Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku
093 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku
094 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku
095 - Opravná položka k poskytnutým zálohám na dlouhodobý majetek
096 - Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku
Účtová třída 1 - Zásoby
11 - Materiál
111 - Pořízení materiálu
112 - Materiál na skladě
119 - Materiál na cestě
12 - Zásoby vlastní výroby
121 - Nedokončená výroba
122 - Polotovary vlastní výroby
123 - Výrobky
124 - Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny
13 - Zboží
131 - Pořízení zboží
132 - Zboží na skladě a v prodejnách
139 - Zboží na cestě
15 - Poskytnuté zálohy na zásoby
151 - Poskytnuté zálohy na materiál

155 - Poskytnuté zálohy na mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny
156 - Poskytnuté zálohy na zboží
19 - Opravné položky k zásobám
191 - Opravná položka k materiálu
192 - Opravná položka k nedokončené výrobě
193 - Opravná položka k polotovarům vlastní výroby
194 - Opravná položka k výrobkům
195 - Opravná položka k mladým a ostatním zvířatům a jejich skupinám
196 - Opravná položka ke zboží
197 - Opravná položka k poskytnutým zálohám na zásoby
Účtová třída 2 - Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry
21 - Peníze
210 - Peníze
211 - Pokladna
213 - Ceniny
22 - Účty v bankách
221 - Bankovní účty
23 - Krátkodobé bankovní úvěry
231 - Krátkodobé bankovní úvěry
232 - Eskontní úvěry
24 - Krátkodobé finanční výpomoci
241 - Emitované krátkodobé dluhopisy
249 - Ostatní krátkodobé finanční výpomoci
25 - Krátkodobé cenné papíry a podíly a pořizovaný krátkodobý finanční majetek
251 - Majetkové cenné papíry k obchodování
252 - Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly
253 - Dlužné cenné papíry k obchodování
255 - Vlastní dluhopisy
256 - Dlužné cenné papíry se splatností do jednoho roku držené do splatnosti
257 - Ostatní cenné papíry
259 - Pořizování krátkodobého finančního majetku
26 - Převody mezi finančními účty
261 - Peníze na cestě
262 - Peníze na cestě mezi bankovními účty
29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku
291 - Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku
Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy
31 - Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)
311 - Odběratelé
313 - Pohledávky za eskontované cenné papíry
314 - Poskytnuté provozní zálohy (krátkodobé i dlouhodobé)

315 - Ostatní pohledávky
316 - Nárok na záruční paušál
32 - Závazky (krátkodobé)
321 - Dodavatelé
322 - Směnky k úhradě
323 - Předpis záloh u nájemného
324 - Přijaté provozní zálohy
325 - Ostatní závazky
326 - Záruční závazky
33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi
331 - Zaměstnanci
333 - Ostatní závazky vůči zaměstnancům
335 - Pohledávky za zaměstnanci
336 - Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění
34 - Zúčtování daní a dotací
341 - Daň z příjmů
342 - Ostatní přímé daně
343 - Daň z přidané hodnoty
345 - Ostatní daně a poplatky
346 - Dotace ze státního rozpočtu
347 - Ostatní dotace
349 - Clo a DPH při dovozu a vývozu
35 - Pohledávky za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva
351 - Pohledávky k ovládaným osobám, k osobám pod podstatným vlivem
352 - Pohledávky k ovládajícím osobám, osobám uplatňujícím podstatný vliv
353 - Pohledávky za upsaný základní kapitál
354 - Pohledávky za společníky při úhradě ztráty
355 - Ostatní pohledávky za společníky a členy družstva
358 - Pohledávky k účastníkům sdružení
36 - Závazky ke společníkům, k účastníkům sdružení a ke členům družstva
361 - Závazky k ovládaným osobám, k osobám pod podstatným vlivem
362 - Závazky k ovládajícím osobám, osobám uplatňujícím podstatný vliv
364 - Závazky ke společníkům při rozdělování zisku
365 - Ostatní závazky ke společníkům a členům družstva
366 - Závazky ke společníkům a členům družstva ze závislé činnosti
367 - Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů
368 - Závazky k účastníkům sdružení
37 - Jiné pohledávky a závazky
371 - Pohledávky z prodeje podniku
372 - Závazky z koupě podniku
373 - Pohledávky a závazky z pevných termínových operací
374 - Pohledávky z pronájmu
375 - Pohledávky z emitovaných dluhopisů
376 - Nakoupené opce
377 - Prodané opce

378 - Jiné pohledávky
379 - Jiné závazky
38 - Přejídné účty aktiv a pasiv
381 - Náklady příštích období
382 - Komplexní náklady příštích období
383 - Výdaje příštích období
384 - Výnosy příštích období
385 - Příjmy příštích období
388 - Dohadné účty aktivní
389 - Dohadné účty pasivní
39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování
391 - Opravná položka k pohledávkám
395 - Vnitřní zúčtování
398 - Spojovací účet při sdružení
Účtová třída 4 - Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
41 - Základní kapitál a kapitálové fondy
411 - Základní kapitál
412 - Emisní ážio
413 - Ostatní kapitálové fondy
414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků
417 - Rozdíly z přeměn společností
418 - Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společností
419 - Změny základního kapitálu
42 - Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření
421 - Zákonný rezervní fond
422 - Nedělitelný fond
423 - Statutární fondy
427 - Ostatní fondy
428 - Nerozdělený zisk minulých let
429 - Neuhrazená ztráta minulých let
43 - Výsledek hospodaření
431 - Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení
45 - Rezervy
451 - Rezervy zákonné
452 - Rezerva na důchody a podobné závazky
453 - Rezerva na daň z příjmů
459 - Ostatní rezervy
46 - Dlouhodobé bankovní úvěry

461 - Bankovní úvěry
462 - Eskontní úvěry
47 - Dlouhodobé závazky
471 - Dlouhodobé závazky k ovládaným osobám, k osobám pod podstatným vlivem
472 - Dlouhodobé závazky k ovládajícím osobám, osobám uplatňujícím podstatný vliv
473 - Emitované dluhopisy
474 - Závazky z pronájmu
475 - Dlouhodobé přijaté zálohy
476 - Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení
478 - Dlouhodobé směnky k úhradě
479 - Ostatní dlouhodobé závazky
48 - Odložený daňový závazek a pohledávka
481 - Odložený daňový závazek a pohledávka
49 - Individuální podnikatel
491 - Účet individuálního podnikatele
Účtová třída 5 - Náklady
50 - Spotřebované nákupy
500 - Spotřebované nákupy
501 - Spotřeba materiálu
502 - Spotřeba energie
503 - Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek
504 - Prodané zboží
51 - Služby
510 - Služby
511 - Opravy a udržování
512 - Cestovné
513 - Náklady na reprezentaci
514 - Telefonní služby
515 - Poštovné
516 - Poradenské služby
517 - Drobný nehmotný majetek
518 - Ostatní služby
52 - Osobní náklady
520 - Osobní náklady
521 - Mzdové náklady
522 - Příjmy společníků a členů družstva ze závislé činnosti
523 - Odměny členům orgánů společnosti a družstva
524 - Zákonné sociální a zdravotní pojištění
525 - Ostatní sociální a zdravotní pojištění
526 - Sociální náklady individuálního podnikatele

527 - Zákonné sociální náklady
528 - Ostatní sociální náklady
53 - Daně a poplatky
530 - Daně a poplatky
531 - Daň silniční
532 - Daň z nemovitostí
538 - Ostatní daně a poplatky
54 - Jiné provozní náklady
540 - Jiné provozní náklady
541 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
542 - Prodaný materiál
543 - Dary
544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
545 - Ostatní pokuty a penále
546 - Odpis pohledávky
548 - Ostatní provozní náklady
549 - Manka a škody z provozní činnosti
55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provo
551 - Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
552 - Tvorba a zúčtování zákonných rezerv
554 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv
555 - Zúčtování komplexních nákladů příštích období
557 - Odpisy goodwillu a oceňovacího rozdílu k nabytému majetku
558 - Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti
559 - Tvorba a zúčtování opravných položek v provozní činnosti
56 - Finanční náklady
560 - Finanční náklady
561 - Prodané cenné papíry a podíly
562 - Úroky
563 - Kurzové ztráty
564 - Náklady z přecenění cenných papírů
566 - Náklady z finančního majetku
567 - Náklady z derivátových operací
568 - Ostatní finanční náklady
569 - Manka a škody na finančním majetku
57 - Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti
574 - Tvorba a zúčtování finančních rezerv
579 - Tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti
58 - Mimořádné náklady
580 - Mimořádné náklady
581 - Náklady na změnu metody
582 - Škody
584 - Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv

588 - Ostatní mimořádné náklady
589 - Tvorba a zúčtování opravných položek v mimořádné činnosti
59 - Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů
591 - Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná
592 - Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená
593 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti - splatná
594 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti - odložená
595 - Dodatečné odvody daně z příjmů
596 - Tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmů
597 - Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
598 - Převod provozních nákladů
599 - Převod finančních nákladů
Účtová třída 6 - Výnosy
60 - Tržby za vlastní výkony a zboží
600 - Tržby za vlastní výkony a zboží
601 - Tržby za vlastní výrobky
602 - Tržby z prodeje služeb
604 - Tržby za zboží
61 - Změny stavu zásob vlastní činnosti
610 - Změny stavu vnitropodnikových zásob
611 - Změna stavu nedokončené výroby
612 - Změna stavu polotovarů
613 - Změna stavu výrobků
614 - Změna stavu zvířat
62 - Aktivace
620 - Aktivace
621 - Aktivace materiálu a zboží
622 - Aktivace vnitropodnikových služeb
623 - Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku
624 - Aktivace dlouhodobého hmotného majetku
64 - Jiné provozní výnosy
640 - Jiné provozní výnosy
641 - Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
642 - Tržby z prodeje materiálu
644 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
646 - Výnosy z odepsaných pohledávek
647 - Odpis záporného goodwillu a oceňovacího rozdílu k nabytému majetku
648 - Ostatní provozní výnosy
66 - Finanční výnosy
660 - Finanční výnosy
661 - Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
662 - Úroky
663 - Kurzové zisky
664 - Výnosy z přecenění cenných papírů
665 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
666 - Výnosy z krátkodobého finančního majetku

667 - Výnosy z derivátových operací
668 - Ostatní finanční výnosy
68 - Mimořádné výnosy
680 - Mimořádné výnosy
681 - Výnosy ze změny metody
688 - Ostatní mimořádné výnosy
69 - Převodové účty
697 - Převod provozních výnosů
698 - Převod finančních výnosů
Účtová třída 7 - Závěrkové a podrozvahové účty
70 - Účty rozvahné
701 - Počáteční účet rozvahný
702 - Konečný účet rozvahný
71 - Účet zisků a ztrát
710 - Účet zisků a ztrát
75 až 79 - Podrozvahové účty
Zdroj: Práce autora

Příloha č. 2 - Příklad č. 1

1. Faktura za materiál 100 000,- Kč
2. Materiál byl převzat na sklad, částka 100 000,- Kč
3. Spotřeba materiálu za 60 000,- Kč
4. Škoda na materiálu ve výši 5 000,- Kč
5. Nákup materiálu za hotové, částka 20 000,- Kč
6. Naskladnění materiálu za hotové 20 000,- Kč

321 - Dodavatelé		111- Pořízení materiálu		112-Materiál na skladě	
	1) 100 000	1) 100 000	2) 100 000	2) 100 000	3) 60 000
		5) 20 000	6) 20 000	6) 20 000	4) 5 000
211- Pokladna		501-Spotřeba materiálu		549 - Manka a škody	
	5) 20 000	3) 60 000		4) 5 000	
Zdroj: Práce autora					

Příloha č. 3 - Příklad č. 2

Počáteční zůstatek materiálu na skladě ve výši 10 000 Kč

1. Prodej materiálu v pořizovací ceně 8 000 Kč
2. Tržba za materiál převzata v hotovosti do pokladny, částka 9 000 Kč

112 - materiál na skladě		542 - Prodaný materiál	
PZ 10 000	1) 8 000	1) 8 000	
211 - Pokladna		642 - Tržby z prodeje mat.	
2) 9 000			2) 9 000
Zdroj: Práce autora			

Příloha č. 4 - Příklad č. 3

1. aktivace zboží – předání vlastního zboží do prodejny 300 000,- Kč
2. Zboží bylo převzato do vlastní prodejny 300 000,- Kč
3. Prodej zboží – úbytek zboží v ocenění ve vlastních nákladech 200 000,- Kč
4. Tržba za zboží – prodejní cena 360 000,- Kč

Tabulka č. 3					
621-Aktivace materiálu		131 - pořízení zboží		132-zboží na skladě	
	1) 300 000	1) 300 000	2) 300 000	2) 300 000	3) 200 000
504 prodané zboží		211 - pokladna		604 - Tržby za zboží	
3) 200 000		4) 360 000			4) 360 000
Zdroj: Práce autora					

Příloha č. 5 - Příklad 4

Počáteční zůstatek účtu 112 – Materiál na skladě je 200 000,- Kč

Účtování v průběhu roku:

1. Nákup materiálu na fakturu za 180 000 Kč
2. Nákup materiálu za hotové ve výši 50 000 Kč

Na konci roku:

3. Převod počátečního zůstatku z účtu 112 – Materiál na skladě 200 000 Kč
4. Konečný zůstatek materiálu na skladě podle skladové evidence je 75 000 Kč

Tabulka č. 4			
112 - Materiál na skladě		501 - Spotřeba materiálu	
PZ 200 000	3) 200 000	1) 180 000	4) 75 000
4) 75 000		2) 50 000	
		3) 200 000	
321 - Dodavatelé		211 - Pokladna	
	1) 180 000		2) 50 000
Zdroj: Práce autora			

Příloha č. 6 - Příklad 5 - Varianta A

1. Před koncem roku došla faktura za materiál ve výši 300 000,- Kč
2. Do konce roku nebyl materiál převzat na sklad, částka 300 000,- Kč

Tabulka č. 5					
321 - Dodavatelé		111 - Pořízení materiálu		119 - Materiál na cestě	
	1) 300 000	1) 300 000	2) 300 000	2) 300 000	
Zdroj: Práce autora					

Příloha č. 7 - Příklad 6 - Varianta B

1. Došla faktura za materiál ve výši 300 000,- Kč
2. Materiál nebyl do konce roku převzat, částka 300 000,- Kč

Tabulka č. 6					
321 - Dodavatelé		501 - Spotřeba materiálu		119 - Materiál na cestě	
	1) 300 000	1) 300 000	2) 300 000	2) 300 000	
Zdroj: Práce autora					

Pokud nastane případ, že účetní jednotka převezme na sklad dodávku, ale do konce účetního období neobdrží fakturu, tj. nemůže vyúčtovat závazek vůči dodavatelům, používá se účet 389 – Dohadné účty pasivní.

Příloha č. 8 - Příklad 7

Dodávka materiálu bez faktury – Varianta A

1. Před koncem roku došla dodávka materiálu, byla převzata na sklad – 80 000,- Kč
2. Do konce roku nedošla faktura na dodávku, ocenění 80 000,- Kč je určeno podle smlouvy

389-Dohadné účty pasivní		111 - Pořízení materiálu		112- Materiál na skladě	
	2) 80 000	2) 80 000	1) 80 000	1) 80 000	
Zdroj: Práce autora					

Příloha č. 9 - Příklad 8

Dodávka materiálu bez faktury – Varianta B

1. Před konce roku došla dodávka, byla spotřebována. Do roční uzávěrky nedošla faktura, cena podle smlouvy nebo objednávky činí 50 000,- Kč.

389-Dohadné účty pasivní		501 - Spotřeba materiálu	
	2) 50 000		2) 50 000
Zdroj: Práce autora			

Příloha č. 10 - Příklad 9 - Varianta A

Počáteční zůstatek účtu 121 – Nedokončená výroba je 150 000,- Kč

Počáteční zůstatek účtu 123 – Výrobky je 60 000,- Kč

Převod z nedokončené výroby na výrobky:

1. Snížení stavu nedokončené výroby o 70 000,- Kč
2. Zvýšení stavu výrobků na skladě o 80 000,- Kč

123-Výrobky		613 - Změna stavu výr.	
PZ 60 000			2) 80 000
2) 80 000			
121 - Nedokončená výr.		611-Změna stavu NV	
PZ 150 000	1) 70 000	1) 70 000	
Zdroj: Práce autora			

Příloha č. 11 - Příklad 10 - Prodej výrobků, varianta A

Počáteční zůstatek na účtu 123 – Výrobky je 120 000,- Kč

1. Vyskladnění výrobků pro prodej ve výši 90 000,- Kč
2. Vystavená faktura odběrateli na 140 000,- Kč
3. Škoda na výrobcích 1 000,- Kč

123-Výrobky		613-Změna stavu výr.		549 - Manka a škody	
PZ 120 000	1) 90 000	1) 90 000		3) 1 000	
	3) 1 000				
311 - Odběratelé		601 - Tržby za vlast.výr.			
2) 140 000			2) 140 000		
Zdroj: Práce autora					

Příloha č. 12 - Příklad 11 - Varianta B

Počáteční zůstatek na účtu 123 – Výrobky je 120 000,- Kč

Účtování na konci roku:

1. Koncem roku převod počátečního zůstatku 120 000,- Kč
2. Konečný zůstatek výrobků na skladě zjištěný podle skladové evidence ve výši 49 500,- Kč

123-Výrobky		613-Změna stavu výr.	
PZ 120 000	1) 120 000	1) 120 000	2) 49 500
2) 49 500			
Zdroj: Práce autora			

Příloha č. 13

Tabulka č. 13		
111 - Pořízení materiálu		
Způsob A		
Nákup materiálu od dodavatelů (krátkodobý závazek)		
- cena dodavatele	111	
- DPH (je-li kupující plátcem)	343	
- celková částka vyúčtování		321
Nákup materiálu od dodavatelů (dlouhodobý závazek)		
celková částka vyúčtování		479
cena dodavatele	111	
DPH (je-li kupující plátcem)	343	
Nákup materiálu od podniku ve skupině (dlouhodobý závazek)		
- cena dodavatele	111	
- DPH (je-li kupující plátcem)	343	
- celková částka vyúčtování		471, 472
Pořízení materiálu - nákup v hotovosti		
- cena pořízení	111	211
- vyúčtování DPH	343	211
Vyúčtování dopravy materiálu od externího přepravce a vyúčtování jiných služeb od dodavatelů související s pořízením materiálu		
- cena služby	111	321
- vyúčtování DPH	343	321
Příjem daru (materiál)		
- obchodní společnost	111	413
- individuální podnikatel	111	491
Převod materiálu na sklad		
převod na sklad	112	111
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 14

Tabulka č. 14

112 - Materiál na skladě

Způsob A		
Převod materiálu na sklad (zaúčtování příjemky) ve výši celkové pořizovací ceny		
	MD: 112	DAL: 111
Převod materiálu na sklad - příjemka ve výši předem stanovené pořizovací ceny (např. pevné skladové pořizovací ceny materiálu)		
	MD: 11201	DAL: 111
Nákup materiálu za hotové přímo na sklad		
- cena pořízení	MD: 112	DAL: 211
vyúčtování DPH (je-li účtující plátcem)	MD: 343	DAL: 211
Vyúčtování příjemky došlého materiálu zúčtovaného v předchozím období jako materiál na sklad		
	MD: 112	DAL: 119
Renovace náhradních dílů nebo zhodnocení materiálu provedené dodavatelem ve výši vyúčtování (bez DPH, je-li účtující plátcem DPH)		
	MD: 112	DAL: 321
Příjem daru materiálových zásob přímo na sklad		
obchodní společnost	MD: 112	DAL: 413
fyzická osoba	MD: 112	DAL: 491
Přijetí materiálu od tichého společníka jako věcný vklad		
	MD: 112	DAL: 479
Převod materiálu z osobního používání do podnikání u ind. podnikatele		
	MD: 112	DAL: 491
Přebytky materiálu vzniklé chybným účtováním při vyskladnění		
	MD: 112	DAL: 501
Renovace náhradních dílů nebo zhodnocení materiálu na skladě provedené ve vlastní režii		
	MD: 112	DAL: 621

Renovace náhradních dílů nebo zhodnocení materiálu na skladě provedené ve vlastní režii		
	MD: 112	DAL: 621
Vyúčtování výnosů ze změny metody v souladu s ustanovením §4 odst. 8 a §7 odst. 4 zákona o účetnictví		
	MD: 112	DAL: 681
Vyúčtování přebytku zásob materiálu zjištěného při inventarizaci, nejde-li o opravu chybně vyúčtované spotřeby		
	MD: 112	DAL: 648
Vyúčtování přebytku zásob materiálu zjištěného při inventarizaci, jde-li prokazatelně o opravu chybného zaúčtování při vyskladnění		
	MD: 112	DAL: 501
Reklamacie uplatněná vůči dodavateli na materiál, pokud již bylo proúčtováno přijetí na sklad		
	MD: 315	DAL: 112
Spotřeba materiálu (výdejka ze skladu)		
	MD: 501	DAL: 112
Spotřeba materiálu (výdejka ze skladu) v případě, že materiál je veden na skladě ve stanovených poř. cenách		
	MD: 501	DAL: 112
Doučtování spotřeby materiálu - odchylky od pevně stanovené pořizovací ceny ve výši dle způsobu rozpouštění odchylek stanoveného účetního		
	MD: 501	DAL: 112
Vyúčtování přirozených úbytků materiálu do výše stanovené vnitřním předpisem		
	MD: 501	DAL: 112
Vyúčtování nákladů na změnu metody týkající se účtování materiálu v souladu s ustanovením §4 odst. 8 a §7 odst. 4 zákona o účetnictví		
	MD: 581	DAL: 112
Vyúčtování zjištěných mank a škod		
	MD: 549	DAL: 112
Vyúčtování škod na materiálu z příčin pro účetní jednotku zcela mimořádných		
	MD: 582	DAL: 112
Prodej materiálu (výdej ze skladu ve výši skladové ceny)		
	MD: 542	DAL: 112
Vyúčtování darovaného materiálu		
	MD: 543	DAL: 112
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 15

Tabulka č. 15		
119 - Materiál na cestě		
Způsob A		
Vyúčtování aktivních položek zůstatku na účtu pořízení materiálu při uzavírání účetních knih - materiál na cestě ve výši došlých vyúčtování (bez DPH)		
	MD: 119	DAL: 111
Převod materiálu na cestě na účet pořízení materiálu po otevření účetních knih		
	MD: 111	DAL: 119
Vyúčtování příjemky došlého materiálu zúčtovaného v předchozím období jako materiál na cestě		
	MD: 112	DAL: 119
Reklamacie uplatněná vůči dodavateli na materiál, pokud bylo proúčtován jako materiál na cestě		
	MD: 315	DAL: 119
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 16

Tabulka č. 16		
131 - Pořízení zboží		
Způsob A		
Nákup zboží od dodavatelů (krátkodobý závazek)		
cena dodavatele	MD: 131	
DPH (je-li kupující plátcem)	MD: 343	
celková částka vyúčtování		DAL: 321
Nákup zboží od dodavatelů (dlouhodobý závazek)		
- cena dodavatele	MD: 131	
DPH (je-li kupující plátcem)	MD: 343	
celková částka vyúčtování		DAL: 479
Nákup zboží od podniku ve skupině (dlouhodobý závazek)		
cena dodavatele	MD: 131	
DPH (je-li kupující plátcem)	MD: 343	
celková částka vyúčtování		DAL: 471 , 472
Pořízení zboží - nákup v hotovosti		
cena pořízení	MD: 131	DAL: 211
vyúčtování DPH (je-li kupující plátcem)	MD: 343	DAL: 211
Dodávka zboží z dovozu podléhající DPH a spotřební dani:		
účetní jednotka nárok na odpočet DPH, vrácení spotř. Da	MD: 131	DAL: 321 , 471
clo	MD: 131	DAL: 379 , 349
DPH	MD: 343	DAL: 379 , 349
spotřební daně	MD: 345	DAL: 379 , 349
účetní jednotka má nárok pouze na odpočet DPH		
cena dodavatele	MD: 131	DAL: 321 , 471
clo	MD: 131	DAL: 379 , 349
DPH	MD: 343	DAL: 379 , 349
spotřební daně	MD: 131	DAL: 379 , 349
Vyúčtování dopravy zboží od externího přepravce a vyúčtování jiných		
služeb od dodavatelů související s pořízením zboží	MD: 131	DAL: 321
vyúčtování DPH	MD: 343	DAL: 321
Zaučtování výkonu vlastní vnitropodnikové dopravy	MD: 131	DAL: 622
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 17

Tabulka č.17		
132 - Zboží na skladě a v prodejnách		
Způsob A		
Převod zboží na sklad (zaúčtování příjemky) ve výši celkové pořizovací ceny		
	MD: 132	DAL: 131
Převod zboží na sklad - příjemka ve výši předem stanovené ceny.		
	MD: 132	DAL: 131
Příjem zboží na sklad - vyúčtování odchylky mezi skutečnou pořizovací cenou a vnitrop. stanovenou cenou.		
	MD: 132	DAL: 131
Nákup zboží za hotové přímo na sklad		
cena pořízení	MD: 132	DAL: 211
vyúčtování DPH	MD: 343	DAL: 211
Vyúčtování příjemky došlého zboží zúčtovaného v předchozím období jako zboží na cestě		
	MD: 132	DAL: 139
Převod zboží z osobního používání nebo daru do podnikání u individuálního podnikatele		
	MD: 132	DAL: 491
Přebytky zboží vzniklé chybným účtováním při vyskladnění		
	MD: 132	DAL: 504
Převod vlastních výrobků do vlastních prodejen		
aktivace zboží	MD: 132	DAL: 123
nebo	MD: 132, 61	DAL: 621 ,
Prodej zboží (výdejka ze skladu)		
	MD: 504	DAL: 132
Vyúčtování přirozených úbytků zboží do výše stanovené vnitřním předpisem		
	MD: 504	DAL: 132
Vyúčtování při inventarizaci zjištěných mank a škod		
	MD: 549	DAL: 132
Vyúčtování škod na zboží z příčin pro účetní jednotku zcela mimořádných		
	MD: 582	DAL: 132
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 18

Tabulka č. 18		
139 - Zboží na cestě		
Způsob A		
Vyúčtování aktivních položek zůstatku na účtu pořízení zboží při uzavírání		
účetních knih - zboží na cestě ve výši došlých vyúčtování	MD: 139	DAL: 131
Vyúčtování příjemky došlého zboží zúčtovaného v předchozím období		
jako zboží na cestě	MD: 132	DAL: 139
Možnost zpětného převodu zboží na cestě na účet pořízení zboží po otevření		
účetních knih	MD: 131	DAL: 139
Reklamacе uplatněná vůči dodavateli na zboží, pokud již byl předtím proúčtován		
účetní případ na účet zboží na cestě	MD: 315	DAL: 139
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 19

Tabulka č. 19		
112 - Materiál na skladě		
Způsob B		
Převod počátečního zůstatku účtu skladu 112 při uzavírání účetních knih		
	MD: 501	DAL: 112
Vyúčtování výsledku inventarizace stavu zásob na skladě při uzavírání účetních knih - výše zásob podle skladové evidence		
	MD: 112	DAL: 501
	MD: 549	DAL: 112
	MD: 582	DAL: 112
zjištěná škoda z příčin pro účetní jednotku zcela mimořádných		
119 - Materiál na cestě		
Způsob B		
Vyúčtování dodavatelem vyúčtovaného, ale nedošlého materiálu (materiál na cestě) při uzavírání účetních knih - ve výši došlých vyúčtování (bez DPH)		
	MD: 119	DAL: 501
Vyúčtování materiálu zúčtovaného v předchozím období, jako materiál na cestě		
	MD: 501	DAL: 119
132 - Zboží na skladě a v prodejnách		
Způsob B		
Převod počátečního zůstatku účtu zboží na skladě a v prodejnách při uzavírání účetních knih		
	MD: 504	DAL: 132
Zúčtování stavu zboží při uzavírání účetních knih		
	MD: 132	DAL: 504
	MD: 549	DAL: 132
	MD: 582	DAL: 132
výše zásob zboží podle skladové evidence		
zjištěná škoda z příčin zcela mimořádných		
139 - Zboží na cestě		
Způsob B		
Zúčtování dodavatelem vyúčtovaného, ale nedošlého zboží (zboží na cestě) při uzavírání účetních knih - ve výši došlých vyúčtování		
	MD: 139	DAL: 504
Zúčtování došlého zboží zúčtovaného v předchozím období jako zboží na cestě		
	MD: 504	DAL: 139
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 20

Tabulka č. 20		
121 - Nedokončená výroba		
Způsob A		
Převod zásob povahy nedokončené výroby z osobního používání		
do podnikání u individuálního podnikatele	MD: 121	DAL: 491
Zvýšení stavu nedokončené výroby		
	MD: 121	DAL: 611
Vyúčtování výnosů ze změny metody v souladu s ustanovením		
§4 odst. 8 a §7 odst. 4 zákona o účetnictví	MD: 121	DAL: 681
Vyúčtování přebytku zásob nedokončené výroby zjištěného při inventarizaci		
	MD: 121	DAL: 611
Vyúčtování nákladů na změnu metody týkající se účtování nedokončené výroby		
v souladu s ustanovením §4 odst. 8 a §7 odst. 4 zákona o účetnictví	MD: 581	DAL: 121
Zúčtování inventarizačního rozdílu - manka nedokončené výroby		
	MD: 549	DAL: 121
Zúčtování škod na nedokončené výrobě z příčin pro účetní jednotku zcela mimořádných		
	MD: 582	DAL: 121
Převod nedokončené výroby do zásob polotovarů		
vyúčtování snížení výroby	MD: 122	DAL: 121
nebo	MD: 611 ,	DAL: 121 , 612
Převod nedokončené výroby do zásob výrobků		
vyúčtování snížení výroby	MD: 123	DAL: 121
nebo	MD: 611 ,	DAL: 121, 613
Zúčtování přirozených úbytků do výše stanovených norem		
	MD: 611	DAL: 121
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 21

Tabulka č. 21		
122 - Polotovary vlastní výroby		
Způsob A		
Převod zásob povahy polotovarů z osobního používání do podnikání u individuálního podnikatele		
	MD: 122	DAL: 491
Převod nedokončené výroby do zásob polotovarů		
zvýšení stavu polotovarů vlastní výroby	MD: 122	DAL: 612
Vyúčtování výnosů ze změny metody v souladu s ustanovením §4 odst. 8 a §7 odst. 4 zákona		
	MD: 122	DAL: 681
Vyúčtování přebytku zásob polotovarů vlastní výroby zjištěného při inventarizaci		
	MD: 122	DAL: 612
Vyúčtování nákladů na změnu metody týkající se účtování polotovarů vlastní výroby		
v souladu s ustanovením §4 odst. 8 a §7 odst. 4 zákona o účetnictví	MD: 581	DAL: 122
Zúčtování inventurního rozdílu - manka polotovarů vlastní výroby		
nad stanovenou normu přirozených úbytků	MD: 549	DAL: 122
Zúčtování škod na polotovarech vlastní výroby z příčin pro účetní jednotku zcela mimořádných		
	MD: 582	DAL: 122
Zúčtování inventurního rozdílu - manka a škody polotovarů vlastní výroby		
do výše stanovených norem přirozených úbytků	MD: 612	DAL: 122
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 22

Tabulka č. 22		
123 - Výrobky		
Způsob A		
Převod zásob povahy výrobků z osobního používání		
nebo podnikání u individuálního podnikatele	MD: 123	DAL: 491
Převod polotovarů vlastní výroby do zásob výrobků		
zvýšení stavu výrobků	MD: 123	DAL: 613
Vyúčtování výnosů ze změny metody v souladu s ustanovením		
§4 odst. 8 a §7 odst. 4 zákona o účetnictví	MD: 123	DAL: 681
Vyúčtování přebytku zásob výrobků zjištěného při inventarizaci		
	MD: 123	DAL: 613
Vyúčtování nákladů na změnu metody týkající se účtování výrobků		
v souladu s ustanovením §4 odst. 8 a §7 odst. 4 zákona o účetnictví	MD: 581	DAL: 123
Zúčtování inventurního rozdílu - manka výrobků nad		
stanovenou normu přirozených úbytků	MD: 549	DAL: 123
Zúčtování škod na výrobcích z příčin pro účetní jednotku zcela mimořádných		
	MD: 582	DAL: 123
Prodej výrobků odběratelům (vyskladnění k realizaci)		
	MD: 613	DAL: 123
Převod vlastních výrobků do vlastních prodejen - vyskladnění výrobků		
	MD: 613	DAL: 123
Zúčtování inventurního rozdílu - manka a škody výrobků		
do výše stanovených norem přirozených úbytků	MD: 613	DAL: 123
Poskytnuté výrobky jako dar		
	MD: 543	DAL: 123
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 23

Tabulka č. 23		
124 - Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny		
Způsob A		
Nákup zvířat - cena dodavatele		
	MD: 124	DAL: 321 , 479
Vyúčtování nákladů souvisejících s pořízením zvířat (např. doprava) - cena dodavatele		
	MD: 124	DAL: 321
Bezplatné převzetí zvířat (dar)		
	MD: 124	DAL: 413
Doúčtování pořizovací ceny zvířat - vlastní náklady související s pořízením (např. vlastní doprava)		
	MD: 124	DAL: 614
Zvýšení stavu zvířat příchovkem, přírůstkem a váhovým přírůstkem ve výši vlastních nákladů nebo reprodukční pořizovací ceny		
	MD: 124	DAL: 614
Vyúčtování mank a škod na zvířatech		
	MD: 549	DAL: 124
Vyúčtování škod na zvířatech z příčin pro účetní jednotku zcela mimořádných		
	MD: 582	DAL: 124
Snížení stavu zvířat přeřazením do stavu dospělých zvířat a jejich skupin		
	MD: 026	DAL: 624
Snížení stavu zvířat při prodeji včetně přirozených úbytků do stanovené normy		
	MD: 614	DAL: 124
Vyúčtování přebytku zvířat zjištěného při inventarizaci		
	MD: 124	DAL: 614
Zdroj: Práce autora		

Příloha č. 24

Tabulka č. 24		
121 - Nedokončená výroba		
Způsob B		
Zúčtování nedokončené výroby při uzavírání účetních knih -		
převod původního počátečního zůstatku z počátku roku	MD: 611	DAL: 121
Zúčtování nedokončené výroby při uzavírání účetních knih -		
zaúčtování zjištěné výše nedokončené výroby podle inventury	MD: 121	DAL: 611
122 - Polotovary vlastní výroby		
Způsob B		
Zúčtování polotovarů vlastní výroby při uzavírání účetních knih -		
převod původního počátečního zůstatku z počátku roku	MD: 612	DAL: 122
Zúčtování polotovarů vlastní výroby při uzavírání účetních knih -		
zaúčtování zjištěné výše nedokončené výroby podle inventury	MD: 122	DAL: 612
123 - Výrobky		
Způsob B		
Zúčtování výrobků při uzavírání účetních knih - převod původního		
počátečního zůstatku z počátku roku	MD: 613	DAL: 123
Zúčtování výrobků při uzavírání účetních knih - zaúčtování zjištěné výše výrobků podle inven		
	MD: 123	DAL: 613
124 - Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny		
Způsob B		
Převod původního zůstatku účtu zvířat při uzavírání účetních knih		
	MD: 614	DAL: 124
Zúčtování stavu zvířat podle výsledků inventarizace ke konci roku		
ve výši podle evidence zvířat	MD: 124	DAL: 614
zjištěná manka	MD: 549	DAL: 124
zjištěné škody z příčin zcela mimořádných	MD: 582	DAL: 124
Zdroj: Práce autora		

Vnitropodnikové normy k systému účetnictví pro rok 2009

Firma: Novák s.r.o
Sídlo: Dolní 1290, Praha 4
IČO: 12345678
DIČ: CZ12345678
Bank. spojení: 19-2238000237/0100

Obsah:

- I. Účetní knihy
- II. Dokladové řady
- III. Účtový rozvrh
- IV. Vymezení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku
- V. Odpisový plán
- VI. Účtování o zásobách
- VII. Oceňování v cizích měnách
- VIII. Inventarizace majetku
- IX. Oběh dokladů
- X. Časové rozlišení
- XI. Závěrkové práce
- XII. Archivace

I. Účetní knihy

Účetními knihami jsou:

- a) DENÍK – obsahuje účetní zápisy z hlediska chronologického a prokazuje se jím zaúčtování všech účetních případů v účetním období
- b) HLAVNÍ KNIHA – zahrnuje syntetické účty podle účtového rozvrhu a obsahuje:
 - zůstatky účtů ke dni, k němuž se otevírá hlavní účetní kniha
 - obraty strany MD a D za účtovací období, tj. kalendářní rok
 - zůstatky účtů ke dni, k němuž se sestavuje účetní závěrka.
- c) kniha podrozvahových účtů

II. Dokladové řady

Firma používá následující dokladové řady (možno využít tiskovou sestavu Seznam číselných řad v agendě Číselné řady z nabídky Nastavení/Seznamy):

- 2901 Vydané faktury
- 2902 Vydané dobropisy
- 2908 Vydané faktury zálohové
- 2909 Ostatní pohledávky
- 2911 Přijaté faktury
- 2912 Přijaté dobropisy
- 2918 Přijaté zálohové faktury
- 2919 Ostatní závazky
- 2920 Vydané objednávky
- 2921 Přijaté objednávky
- 29DM Drobný majetek
- 29HP Hotovostní příjem
- 29HV Hotovostní výdej
- 29IM Dlouhodobý majetek
- 29IN Interní doklady

29LM Leasingový majetek
29PH Prodejky
29SP Sklad příjem
29SPr Sklad převod
29SV Sklad výdej
29SVy Sklad výroba

III. Účtový rozvrh

Sestavuje se v návaznosti na § 14 zákona o účetnictví. Viz příloha č.1

IV. Vymezení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku

a) Nehmotným dlouhodobým majetkem se rozumí:

Předměty z práv průmyslového vlastnictví, projekty, programové vybavení a jiné poskytované technické nebo i jiné využitelné znalosti, nehmotné výsledky výzkumné činnosti, software, ocenitelná práva, jejichž ocenění – vstupní cena – je vyšší než 60.000 Kč a mají provozně-technické funkce delší než 1 rok. Jsou pořízeny úplatně nebo vlastní činností za účelem obchodování s nimi. Nehmotným dlouhodobým majetkem jsou i zřizovací výdaje vyšší než 40.000 Kč. Uvedené složky v ceně 60.000 Kč a nižší se nepovažují za nehmotný dlouhodobý majetek a při pořízení jsou účtovány přímo do nákladů.

b) Hmotným dlouhodobým majetkem jsou:

- budovy, pozemky, stavby, umělecká díla, sbírky a předměty z drahých kovů bez ohledu na pořizovací cenu (pokud nejsou finančními investicemi)
- samostatné movité věci nebo soubory movitých věcí se samostatným technickoekonomickým určením, jejichž vstupní cena je vyšší než 40.000 Kč a doba použitelnosti je delší než 1 rok.
- majetek výše uvedený se vstupní cenou do 40 000 Kč a nižší (avšak vyšší než 500 Kč) není považován za hmotný dlouhodobý majetek. Jeho pořízení i předání do užívání se účtuje na účet 501 500 Drobný hmotný majetek.

c) Finančními investicemi se rozumí:

- majetek, který podnik kupuje nebo vlastní za účelem:
 1. obchodování s ním,
 2. dlouhodobého uložení volných peněžních prostředků do majetku za účelem získat výnos, patří sem zejména:
- investiční cenné papíry a vklady majetkového charakteru a úvěrového charakteru (nakoupené obligace, jiné dluhopisy, termínované vklady aj.), které jsou v držení podniku déle než jeden rok,
- poskytnuté půjčky s dobou splatnosti delší než jeden rok,
- nemovitosti, umělecká díla a sbírky a předměty z drahých kovů určené k obchodování s nimi nebo k uložení volných finančních prostředků.

d) Pořizování hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, evidence Pořizování hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku je účtováno na účet 041 a 042, odkud je při zařazení majetku do užívání přeúčtována hodnota majetku včetně pořizovacích nákladů na příslušné účty skupiny 01, 02, a 03. Hmotný, nehmotný a finanční dlouhodobý majetek se eviduje na kartách dlouhodobého majetku. Nákup drobného hmotného a nehmotného majetku je účtován přímo do spotřeby na účet 501 500. Evidence je prováděna v agendě Drobný majetek.

V. Odpisový plán HM a NM

Hmotný a nehmotný dlouhodobý majetek se odpisuje prostřednictvím účetních odpisů. Doba životnosti se stanoví podle přílohy zákona o dani z příjmů. Stanovená doba odpisování a způsob (rovnoměrný nebo zrychlený) je uveden na kartě dlouhodobého majetku při jeho zařazení do užívání. Účetní odpisy se rovnají daňovým.

VI. Účtování o zásobách

Nakoupené zásoby jsou oceňovány nákupní cenou. Vedlejším pořizovacím nákladem je doprava zboží. Nakoupený spotřební materiál je účtován v nákupních cenách na účtu 501 100.

VII. Oceňování v cizích měnách

Cizí měna je přepočítávána na českou měnu:

- u pohledávek pevným kurzem pro období jednoho měsíce – platný druhou středupředcházejícího měsíce,
- u nákupu valut v bance kurzem valuty – prodej v den nákupu (odpočet o prodeji valut vystavený bankou), který se používá při všech dalších operacích,
- úhrady pohledávek a závazků prostřednictvím banky podle výpisu z účtu.
- Veškeré pohyby valut se účtují prostřednictvím valutové pokladny.
- Kurzové rozdíly vznikající z přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu se účtují podle účtové osnovy a postupů účtování.

VIII. Inventarizace majetku

Inventarizaci se ověřuje ke dni řádné a mimořádné účetní uzávěrky, zda stav majetku, závazků a pohledávek v účetnictví odpovídá skutečnosti. Inventarizační rozdíly se vyúčtují do účetního období, za které se stav ověřuje.

Plán inventarizací

- hmotný a nehmotný dlouhodobý majetek 1x za dva roky
- zásoby 1x ročně
- peněžní prostředky 1x ročně
- závazky a pohledávky 1x ročně k 31.12. (dokladově)

Za řádné provedení inventury odpovídá vedoucí účetní jednotky (jednatel s.r.o). Po ukončení provedené inventury je vyhotoven inventarizační zápis.

Inventarizační zápis obsahuje:

- a. druh inventury
- b. den, k němuž je inventura provedena
- c. den zahájení a ukončení inventury
- d. způsob zjišťování skutečného stavu hospodářských prostředků (počítání, vážení...)
- e. jména členů inventarizační komise
- f. návrh na vypořádání případných inventarizačních rozdílů.

IX. Oběh dokladů

Účetní doklady jsou originální písemnosti, které musejí mít tyto náležitosti:

- a) označení účetního dokladu (nevyplyvá-li alespoň nepřímo, že jde o účetní doklad)
- b) popis obsahu účetního případu a označení jeho účastníků
- c) peněžní částku nebo údaj o množství a ceně
- d) datum vyhotovení účetního dokladu
- e) datum uskutečnění účetního případu, není-li shodné s datem vystavení dokladu
- f) podpisy osob odpovědných za účetní případ a odpovědných za jeho zaučtování

Účetní doklady vyhotovuje účetní jednotka bez zbytečného odkladu po zjištění skutečností, které se jimi dokládají. Podstatou směrnice o oběhu účetních dokladů je stanovení pracovníků odpovědných za přijetí dokladu, předání účtárně, kontrolu formální správnosti, zaevidování, kontrolu věcné správnosti a předání účtárně k zaúčtování. V zájmu průkaznosti podpisů musí existovat podpisový řád účetní jednotky.

X. Časové rozlišení

Náklady a výnosy se účtují zásadně do období, s nímž časově a věcně souvisejí. Opravy nákladů nebo výnosů minulých účetních období se účtují na účtech nákladů a výnosů, kterých se týkají. Jen v případě, že jde o významnou částku těchto oprav, považují se za mimořádné náklady a výnosy. Náhrady vynaložených nákladů minulých účetních období se účtují do běžného roku.

Náklady a výdaje, výnosy a příjmy, které se týkají budoucích období, je nutno časově rozlišit ve formě:

- nákladů
- výdajů
- výnosů
- příjmů

Hlediskem pro účtování účetních případů časového rozlišení je skutečnost, zda je znám jejich titul, výše a období, kterého se týkají. Účty časového rozlišení podléhají dokladové inventuře.

XI. Závěrkové práce

Uzavření běžného účetního období zahrnuje posloupnost prací, které zabezpečují:

1. Správnost a úplnost údajů zaúčtovaných do knih běžného období
 - a) zajištění vyfakturování všech splněných dodávek
 - b) provedení inventarizací
 - c) časové rozlišení nákladů a výnosů
 - d) vyúčtování dohadných položek aktivních a pasivních
 - e) vyúčtování kurzových rozdílů
2. Výpočet a zaúčtování daně z příjmů
 - a) zajištění daňového zisku – vyloučení nedaňových nákladů a výnosů
 - b) výpočet daně z příjmů z běžné činnosti a mimořádné činnosti splatné a odložené
 - c) zaúčtování daňového závazku
3. Uzavření účetních knih
 - a) zjištění obrátů stran MD a D jednotlivých účtů
 - b) zjištění konečných zůstatků – uzavření
4. Vyhotovení účetních výkazů

Roční uzávěrku tvoří:

- rozvaha (bilance) – tiskopis
- výkaz zisků a ztrát – tiskopis
- příloha – obsah stanoven předpisem

5. Zabezpečení bilanční kontinuity.

Zabezpečení toho, aby konečné stavy rozvahových účtů k 31. 12. byly převzaty k 1. 1. následujícího roku jako počáteční stavy rozvahových účtů v nově otevíraných účetních knihách.

XII. Archivace

Účetní písemnosti se uchovávají:

- účetní závěrka a výroční zpráva 10 let
- mzdové listy nebo písemnosti je nahrazující 10 let
- údaje z mzdových listů potřebné pro účely
- důchodového zabezpečení a nemocenského pojištění 30 let
- účetní doklady, účtové rozvrhy, účetní knihy, odpisový plán, seznamy účetních knih, inventurní soupisy 5 let
- projekčně programová dokumentace pro vedení
- účetnictví prostředky výpočetní techniky 5 let
- inventární knihy hmotného a nehmotného majetku kromě zásob po dobu 3 let po vyřazení, pokud byla v této lhůtě provedena daňová revize, nebo po dobu 1 roku po jejím provedení
- seznamy číselných znaků nebo jiných symbolů a zkratk použitých v účetnictví po dobu, po kterou jsou uschovány účetní písemnosti, v nichž jich bylo použito
- daňové doklady rozhodné pro DPH (zákona 588/92 Sb., § 12, odst. 4) 10 let
- doklady k inventurám 5 let po jejich provedení